

„Kolme põhialuse“ seletus

Šeikh

Haitham ibn Muhammad Sarhaan
Õpetaja Prohveti mošees Mediinas

Armulise ja Halastava Jumala nimel

Kogu kiitus kuulub Jumalale, me otsime Temalt abi ja palume Temalt andestust. Me otsime Temalt kaitset meie iseendi kurja ja halbade tegude eest. Keda Jumal juhatab, seda ei saa keegi eksiteele saata; keda Ta aga eksiteele saadab, seda ei saa keegi juhatada. Ma tunnistan, et ei ole teist kummardamist väärivat Jumalat peale Allahi, kel pole ühtegi kaaslast ning ma tunnistan, et Muhammad on Tema sulane ja sõnumitooja.

SISSEJUHATUS

Teksti autor

Islamiõpetlane ja tauhiidi juurde kutsumise reformeerija, imaam Muhammad ibn 'Abdul-Wahhaab ibn Suleiman At-Tamiimi, keda kutsuti Abu Al-Hussein. Sündinud aastal 1115 AH Al-'Uyainas, suri aastal 1206 AH Ad-Dar'iyyas.

MIKS ME ÕPIME TAUHIIDI?

Sest Jumal on meid selleks loonud.

Jumal ei võta ilma selleta vastu ühtegi tegu

Paradiisi pääseb ainult see, kes praktiseerib tauhiidi.

Selle läbi suureneb heade tegude hulk.

Selle läbi pühitakse ära halbu tegusid.

See on juhatuse ja stabiilse turvalisuse põhjus.

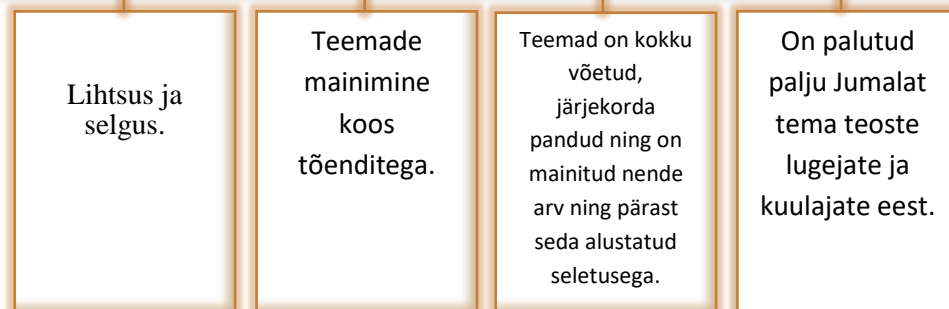
See toob hingerahu.

See toob kaasa prohveti (saws) eestkoste.

Põhjus, miks selle raamatu õppimine on valitud teadmiste omandamise (talab-ul-'ilm) algusesse

Meie õiglaste eelkäijate ja Koraani, sunna ja õiglaste eelkäijate järgijate (Ahl As-Sunna Wa Al-Džamaa'a) õpetlaste suur hool selle õnnistatud raamatu suhtes selle suure kasu tõttu, mida see sisaldab ning mis tegi sellest vundamenti, mille juurest liigub teadmiste otsija edasi ning ehitab oma islamialased teadmised selle peale. Seega me võtame neist eeskuju ja käime nende jälgedes selle meetodiga.

Islamiõpetlane Muhammad ibn 'Abdul-Wahhaab – olgu Jumal temaga armuline -- kirjutas selle raamatu selliselt, et see paistab silma alljärgneva poolest:

KOLME PÕHIALUSE TUTVUSTUS

Kolm põhialust on lühidalt kolm hauaküsimust:

Kes on sinu Issand?

Mis on sinu religioon?

Kes on sinu prohvet?

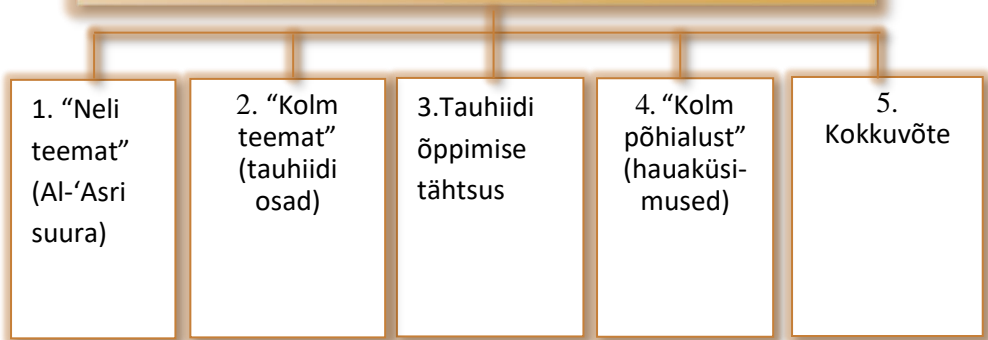
Mis on see kasu, mida me lõikame kolme põhialuse õppimisest?

Õppides selgeks kolm põhialust, siis nende järgid tegutsedes, siis teisi nende juurde kutsudes, siis olles kannatlik teadmiste, tegutsemise ja dawah suhtes, vastad sa – kui Jumal seda soovib – hauaküsimustele.

“Kolme põhialuse” ülesehitus.

See raamat jaguneb viide ossa, milleks on:

1. "Neli teemat"

1. Teadmised

2. Nende põhjal tegutsemine

3. Nende juurde kutsumine

4. Kannatlikkus raskuste suhtes, mida see kaasa toob

2. "Kolm teemat"

1. Tauhiid *ar-rububiyya* ning (Jumala) nimede ja omaduste tauhiid.

2. Tauhiid *al-uluhiyya*.

3. Lahtiütlemine širgist (kellegi teise kummardamine Jumala kõrval) ja selle rahvast (südame, keele ja jäsemetega).

3. Tauhiidi õppimise tähtsus

Vastus küsimusele: miks me õpime tauhiidi?

4. Kolm põhialust

Kolm põhialust on lühidalt kolm hauaküsimust:

Kes on sinu Issand?

Mis on sinu religioon?

Kes on sinu prohvet?

5. Kokkuvõte

Alates autori (olgu Jumal temaga armuline) sõnadest: "Ja kui inimesed surevad, tõstetakse nad surnuist üles," kuni raamatu lõpuni.

Esiteks: “Neli teemat”

“Armulise ja Halastava Jumala nimel, (1) tea – ja olgu Jumal sinuga armuline –, (2) et me peame õppima nelja teemat. Esiteks teadmised ning see tähendab Jumala, Tema prohveti (saws) ning islamiusu tundmist koos tõenditega.

(1) Põhjus, miks autor alustas raamatut fraasiga “Jumala nimel”

1. Järgides Jumala raamatu ja prohvetite (rahu olgu nendega) eeskujut.

2. Võttes eeskujut õpetlastest ja õiglastest eelkäijatest, kel oli kombeks alustada oma teoseid fraasiga “Jumala nimel”.

3. Otsida läbi selle fraasi mainimise Helde Jumala õnnistust.

(2) Nii nagu sai mainitud sissejuhatuses, on autoril kombeks alustada Jumala palumisega teadmiste otsijate eest, paludes Temalt neile armu. Selles on tõend alljärgneva kohta:

1. Ahl As-Sunna Wa Al-Džamaa’ a õpetlaste armulikkus oma õpilaste suhtes.

2. Islamiusk põhineb armulikkusel.

• Teadmised: see on tõe tundmine koos tõendiga ning selle vastandiks on ignorantsus.

(3) Teadmiste ja tegutsemise vahelise seose selgituseks on öeldud: “Teadmised hüüavad tegutsemist ning kui ta ei vasta neile, lähevad nad ära.” Nii et teadmistest ilma tegutsemiseta pole mingit kasu. Kui keegi õpib midagi, siis on ta kohustatud selle põhjal ka tegutsema, sest vastasel korral on ta nagu juudid, sest juutidel olid teadmised, kuid nad ei tegutsenud nende põhjal: “Nad tunnevad seda (raamatut) nii nagu nad tunnevad oma poegi.” (Koraan 2:146) Ning esimesteks, kellest süüdatakse põrgutuli, on kolm inimgruppi ja üks neist on õpetlane, kes omandas teadmisi, kuid ei tegutsenud selle põhjal. Üks luuletaja on öelnud:

“Ja õpetlane, kes oma teadmiste põhjal ei tegutsenud, enne iidolikumardajaid on karistatud.”

Dawa-l (kutsumisel) on tingimused ja kriteeriumid, millele see põhineb. Mõneks tähtsaimaks neist on:

1. Dawa-t tuleb teha siiralt Kõigekõrgema Jumala nimel.

2. Dawah peab põhinema islamialastel teadmistel.

3. Dawa-t tuleb teha tarkuse ja kannatlikkusega.

4. Tuleb võtta arvesse nende olukorda, kellele dawa-t tehakse.

Kolmandaks:

nende teadmiste juurde kutsumine (dawah).

Tõend nende tingimuste kohta:

Kõigekõrgema Jumala sõnad: “Ütle: “See on minu rada: ma kutsun Jumala juurde taiplikkusega; mina ja need, kes mind järgivad. Ja ülistatud olgu Jumal ning ma ei ole ebajumalakummardajate seast.”” (12:108)

“Ütle: “See on minu rada”” – viidatud on sellele islamiseadusele, millega sõnumitooja tuli. Ning rada tähendab teed.

“ma kutsun Jumala juurde” – Jumala juurde kutsuja on siiras inimene, kes soovib tuua inimesed Jumala juurde.

“taiplikkusega” – taiplikkus tähendab teadmisi ning need teadmised käivad siinkohal alljärgneva kohta:

1. Islamiseadus.

2. Kutsutava olukord.

Eesmärgini viiv tee.

Autor ütles sellega justkui, et kui sa õppisid midagi ja samuti tegutsesid selle põhjal, oled sa kohustatud ka käima seda teed pidi, mida käisid prohvet (saws), tema kaaslased ja õiglased eelkäijad, sest Jumal ütles: “Ütle: “See on minu rada: ma kutsun Jumala juurde taiplikkusega; mina ja need, kes mind järgivad.”” Seega on vaja teha ka dawat.

Kannatlikkus raskuste suhtes, mida see kaasa toob (1). Tõendiks on Jumala sõnad: “Aja nimel; tõesti, inimkond on kaotanud. Välja arvatud need, kes on uskunud, teinud häid tegusid ja kutsunud üksteist üles tõe ja kannatlikkusele.” (103:1-3). (2)

(1) Autor (olgu Jumal temaga armuline) mainis pärast dawat kannatlikkust. Ta justkui ütles sulle, et sellega, kes kõnnib seda teed pidi, juhtuvad samad asjad, mis juhtusid prohvetite ja sõnumitoojatega (rahu olgu nendega), nii et vajalik on kannatlikkus.

Kannatlikkus (sabr)

Keeleline tähendus:
tagasihoidmine / kinnihoidmine.

Tähendus islamis: enda tagasihoidmine mingite asjade suhtes ning enda kinnihoidmine mingitest asjadest.

Imaam Ibn Al-Qayyim – olgu Jumal temaga armuline – jagas kannatlikkuse kolme kategooriasse:

1. Kannatlikkus Jumala sõnakuulelikkuse tegude suhtes, kuni need on sooritatud.

2. Kannatlikkus patust hoidumisest, kuni sellest on hoidutud.

3. Kannatlikkus Jumala poolt ette määratud vaevarikaste asjade suhtes.

(2) Peale nelja teema mainimist tõi autor (olgu Jumal temaga armuline) nende kohta tõendi Koraanist ning selleks on Al-‘Asri suura. Ning autoril on alati kombeks mainida mingit teemat koos tõendiga. Miks?

1. Et kasvatada õpilast pimesi järgimise asemel järgima tõendit.

2. Et õpilasel oleks olemas tõend, mida kasutada temaga vaidleva inimese väite ümberlökkamiseks.

3. Et õpilasel oleks võimekus tuletada tõenditest reegleid (korrektsetel) alustel.

(1) Ta (olgu Jumal temaga armuline) mõtles sellega seda, et see suura üksinda oleks piisav tõendiks loodu vastu, et nad õpiksid, tegutseksid, teeksid dawat ja oleksid kannatlikud.

Ja mis siis veel mõelda ülejäänud Koraani suurade suhtes? Kogu Koraan koosneb tõenditest.

(2) **Imaam Bukhari** nimetas oma hadiithiraamatus (Sahiih Al-Bukhari) ühe alapeatüki järgmiselt: “Alapeatükk: teadmised enne sõna ja tegu,” ning mainis siis tõendit. Nii et kõigepealt on vaja teadmisi, enne sõnu ja tegusid.

Enne teadmisi tegutseda on vale ning selle tegemine on sarnane kristlaste teguviisile.

Aš-Šaafi’i – olgu Jumal temaga armuline – ütles: “Kui Jumal poleks saatnud oma loodule tõendit peale selle suura, oleks sellest piisanud.”

(1). **Bukhari** – olgu Jumal temaga armuline – on öelnud: “Alapeatükk: teadmised enne sõna ja tegu.” Ning tõend on Jumala öeldu: “Nii et tea, et ei ole teist jumalat peale Allahi ning palu andestust oma patu eest ning usklitele meestele ja naistele.” (47:19) Seega alustas ta teadmistega enne sõna ja tegu. (2).

Teiseks: “Kolm põhialust”

“Tea – ja olgu Jumal sinuga armuline –, et igale moslemist mehele ja naisele on kohustuslik kolme põhialuse õppimine ning nende põhjal tegutsemine.”⁽¹⁾:

(1) Autor alustas seda osa raamatust palvega õpilaste eest.

Autor (olgu Jumal temaga) armuline palus “Kolmes põhialuses” õpilaste eest Jumalat kolmes kohas: “Nelja teema” alguses, siis siin, “Kolme põhialuse” juures ning kolmas koht on: “Tea – ja juhatagu sind Jumal oma sõnakuulelikkuse juurde –, et *hanafiyya* on Aabrahami religioon.

Sissejuhatus enne kolme põhialuse seletamist

Tauhiid

Keeleline tähendus: millegi üheks tegemine.

Tähendus islamis: Kõigekõrgema Jumala ainsus selles, milles Ta on ainulaadne *ar-rububiyyas*, *al-uluhiyyas* ning nimedes ja omadustes.

Tauhiid jaguneb kolme kategooriasse:

1. Tauhiid *ar-rububiyya*:

Jumala ainsus Tema tegudes. Või Jumala ainsus loomises, valitsemises ja korraldamises.

2. Tauhiid *al-uluhiyya*:

Jumala ainsus Tema teenimises.

3. Nimede ja omaduste tauhiid:

Jumala ainsus selles, millega Ta nimetas ja kirjeldas end oma raamatus või läbi oma sõnumitooja (saws) keele. See käib läbi selle kinnitamise, mida Ta kinnitas enda puhul ning läbi selle eitamise, mida Ta enda puhul eitas ning seda kõike ilma moonutamise, tähenduste äravõtmise, küsimata “kuidas täpselt?” ning ilma samastamata.

* Jumala nimed ja omadused on kindlalt fikseeritud sellega, mis on nende kohta öeldud Koraanis ja Sunnas ning see tähendab:

- Selle kinnitamist, mida Jumal on kinnitanud enda kohta oma raamatus või mida kinnitas Tema kohta Tema sõnumitooja (saws).

- Selle eitamist, mida eitas enda kohta Jumal oma raamatus või mida eitas Tema kohta Tema sõnumitooja. Näiteks: “Teda ei taba tukastus ega uni.”, “Ning meid ei tabanud mingisugunegi väsimus.” Ilma moonutamise, tähenduse äravõtmiseta, küsimata “kuidas täpselt?” ega sarnastamata.

Esimene punkt: Jumal on meid loonud, andnud meile elatist ning ta ei ole jätnud meid hooleta, vaid saatis meile sõnumitooja ja kes on talle kuulekas, läheb Paradiisi ning kes on tema suhtes sõnakuulmatu, läheb Põrgusse.

Selle tõendiks on Jumala sõnad: “Tõesti, me saatsime teie juurde sõnumitooja tunnistajaks teie üle, nii nagu me saatsime Vaaraole sõnumitooja. Kuid Vaarao ei kuuletunud sõnumitoojale, mistõttu me haarasime ta hävitava haardega.” (73:15-16) (1).

“Kolm põhialust” lühidalt:

1. Tauhiid *ar-rububiyya* ning Jumala nimede ja omaduste tauhiid.

2. Tauhiid *al-uluhiyya*.

3. Lahtiütlemine širgist ja selle rahvast.

(1) Esimeses punktis kinnitas autor (olgu Jumal temaga armuline) tauhiid *ar-rububiyya* ning nimede ja omaduste tauhiidi, (“Jumal on meid loonud”) ta on Looja, (“andnud meile elatist”) Elatise Andja, (“ning Ta ei ole jätnud meid hooleta”) sihitutena ilma käskude ja keeldudeta (“vaid saatis meile sõnumitooja”).

Jumalapoolse sõnumitoojate (rahu olgu nendega) saatmise eesmärk:

1. Tõendi püstitamine loodu vastu: “Ja Me ei karistaks kunagi, enne kui Me saadame sõnumitooja.” (17:15)

2. Armulikkus: “Ja me ei saanud sind muu kui armuna maailmadele.” (21:107)

Teine punkt: Jumal ei ole rahul, kui Temaaga koos kummardatakse kedagi teist, ei Jumalale lähedast ingliti ega saadetud prohvetit.

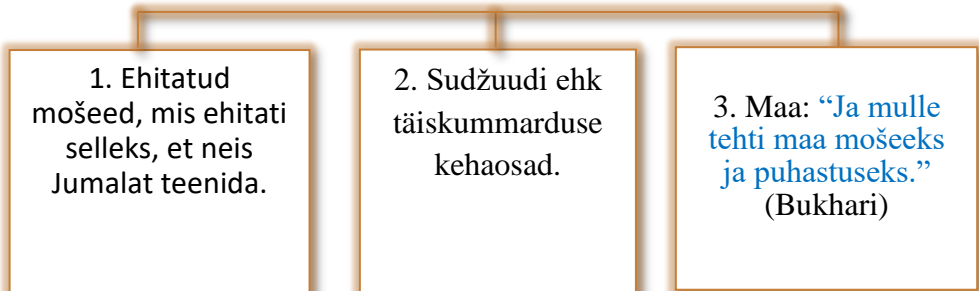
Tõendiks on Jumala sõnad: “Ja et mošeed kuuluvad Jumalale, nii et ärge paluge kedagi teist koos Jumalaga.” (72:18)

Teises punktis on teenimise/kummardamise Jumalale suunamise kinnitus.

Autor (olgu Jumala temaga armuline) ütles: “Jumal ei ole rahul, kui Tema kõrval kedagi teist kummardatakse.” “Kedagi” on siinkohal grammatiliselt umbmäärane ja hõlmab igatühte: prohvetit, vaga inimest, džinni, ingliti, õiglast inimest või teisi, ükskõik kes ta ka poleks.

Tõendiks on Jumala sõnad: “Ja et mošeed kuuluvad Jumalale, nii et ärge paluge kedagi teist koos Jumalaga.” (72:18)

Mošeede tähenduse kohta on kolm arvamust ning need kõik võib omavahel ühildada:

“nii et ärge paluge kedagi teist koos Jumalaga”: “kedagi” on siin grammatiliselt umbmäärane ja eitavas kontekstis, mis tähendab, et see hõlmab igatühte. Seetõttu ütleski imaam (olgu Jumal temaga rahul) teise punkti alguses: “Jumal ei ole rahul, kui Temaaga koos kummardatakse kedagi teist” ehk kes iganes ta ka ei oleks: prohvet, vaga inimene, džinn või õiglane inimene.

Kolmandas punktis selgitas autor (olgu Jumal temaga armuline) lahtiütlemise kohustust širgist ja selle rahvast.

Lahtiütlemine širgist ja selle rahvast käib südame, keelega ja jäsemetega.

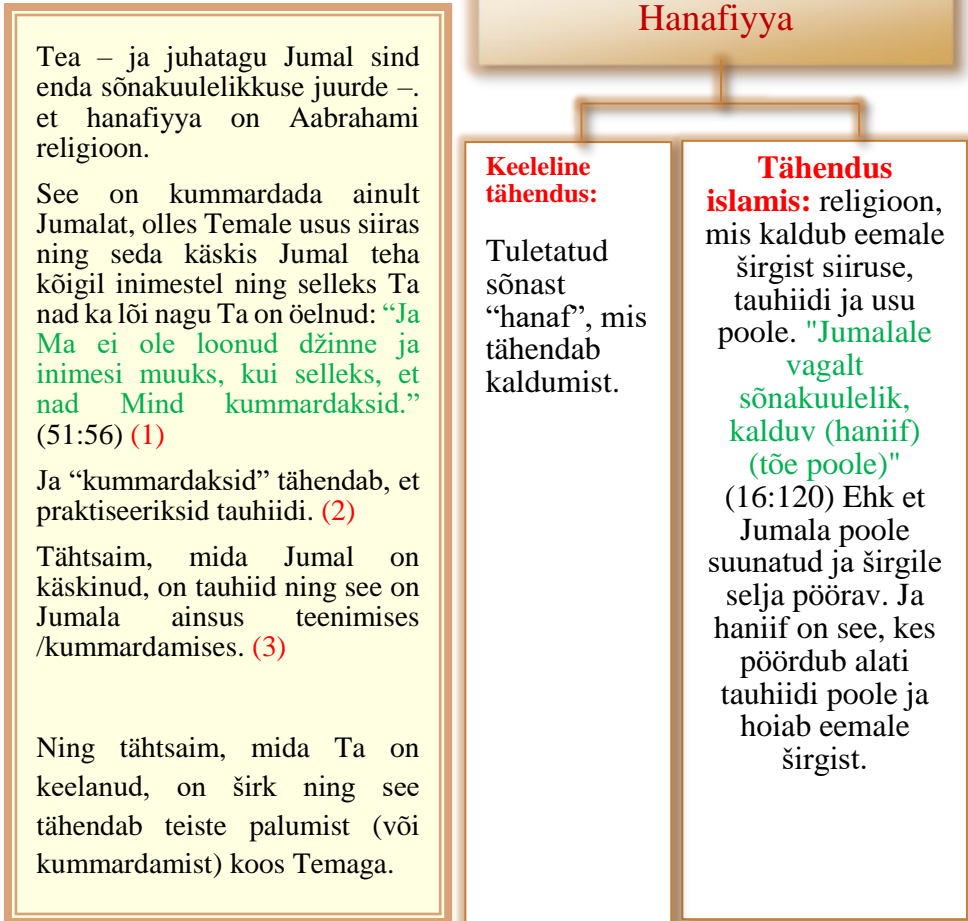
1. Südamega: põlata ebajumalakummardajaid, nende pühasid päevi ja pidustusi ning eriti ebajumalakummardamise tegusid ning usulisi uuendusi, mis neil on.
2. Keelega: “Tõesti, ma ütlen lahti sellest, mida te kummardate.” (43:26)

“Ütle: “Oo teie, kes te ei usu, ma ei kummarda seda, mida teie kummardate ja teie ei ole kummardajateks sellele, mida mina kummardan. Ja mina ei saa olema kummardajaks sellele, mida teie kummardate. Ja teie ei saa olema kummardajad sellele, mida mina kummardan. Teile on teie usk ja minule on minu usk.””
3. Jäsemetega: mitte osaledes nende pidustustel või rituaalidel, hoidudes nende riiete kandmisest ning nende uskumustest.

Kolmas punkt: kes on kuulelik sõnumitoojale ja praktiseerib tauhiidi, sellel ei ole lubatud armastada neid, kes vihkavad Jumalat ja Tema sõnumitoojat, isegi kui tegemist on lähima sugulasega. Tõendiks on Jumala sõnad:

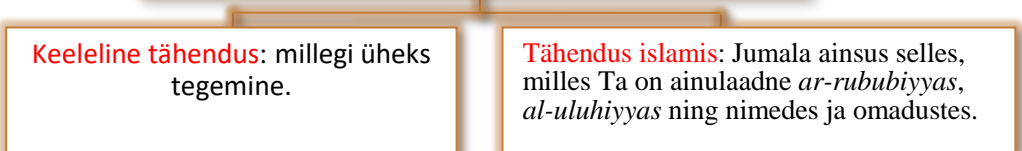
“Sa ei leia, et mingi rahvas, kes usub Jumalasse ja viimsesse päeva, armastab neid, kes vihkavad Jumalat ja Tema sõnumitoojat, isegi kui nad on nende isad või pojad või vennad või sugulased. Need – nende südamesse kirjutas (Jumal) usu ja aitas neid vaimuga enda juurest. Ja ta sisestab nad aedadesse, mille all voolavad jõed, jäädes sinna igaveseks. Jumal on nendega rahul ja nemad on rahul Temaga – nemad on Jumala rühm. Tõesti, Jumala rühm – nemad on edukad.” (58:22)

Kolmandaks: tauhiidi õppimise tähtsus

(3) Autor – olgu Jumal temaga armuline – selgitab siinkohal, miks me õpime tauhiid. Selle tähtsust mainisime me ka juba eelnevalt.

Tauhiidi definitsioon – nagu me juba mainisime eelnevalt sissejuhatuses

Autor ütles: “Ja “kummardaksid” tähendab, et praktiseeriksid tauhiidi.” See on Ibn ‘Abbaasi – olgu Jumal temaga rahul – ütlus, kui ta ütles: “Tõesti, iga ‘*ibaada* (teenimine) Koraanis tähendab tauhiidi.” “**Ja teenige Jumalat**”: praktiseerige tauhiidi Jumala suhtes. “**Oo inimesed, teenige oma Issandat**”: oo inimesed, praktiseerige tauhiidi oma Issanda suhtes.

Neljandaks: kolm põhialust

(1) Autor – olgu Jumal temaga armuline – alustas kolme põhialuse mainimist, mis sarnanevad kolme hauaküsimusega ning ta püüdis lugeja või kuulaja tähelepanu küsimusega ja vastas sellele.

(2) Autori – olgu Jumal temaga armuline – seletas esimest põhialust ja selgitas, et Issand ja see, kes väärrib kummardamist, on Allaah ning mainis siis tõendit, milleks on Jumala sõnad: “**Kiitus kuulub Allaahile, maailmade Issandale.**” Ning Issand ongi see, keda kummardatakse.

“**Kiitus kuulub Allaahile, maailmade Issandale.**” See värss võtab kokku tauhiidi kolm kategooriat:

“Kiitus”

Selles on kinnitus nimele ja omaduste tauhiidi kohta.

“kuulub Allaahile”

Selles on kinnitus tauhiid *al-uluhiyya* kohta.

“Issandale”

Selles on kinnitus tauhiid *ar-rububiyya* kohta.

Kui sinult küsitakse: “Mis on need kolm põhialust, mida peaks iga inimene tundma?”, siis ütle: oma Issanda, religiooni ja prohvet Muhammadi (saws) tundmine (Jumala) sulase poolt. (1).

Kui sinult küsitakse: “Kes on sinu Issand?”, siis ütle: minu Issand on Allaah, kes on minu ja kogu loodu üles kasvatanud läbi oma õnnistuste ning Ta on see, keda ma kummardan ja peale Tema ei kummarda ma kedagi. Tõendiks on Jumala sõnad: “**Kiitus kuulub Allaahile, maailmade Issandale.**” (1:1) (2).

Kõik peale Jumala on maailm ja mina olen osa sellest maailmast. (3).

(3) Ehk et kõik peale Jumala on loodu. Nii et kui sa oled loodu, siis pead sa ka tänama õnnistusi andvat ülevat Loojat.

Kui sinult küsitakse: “Kuidas sa oma Issanda kohta teada said?”, siis ütle: läbi Tema märkide ja loodu ning Tema märkide hulka kuuluvad öö ja päev, Päike ja Kuu ning Tema loodu hulka kuuluvad seitse taevast ja seitse maad ning kõik, mis neis ja nende vahel on.

Tõendiks on Kõigekõrgema Jumala sõnad:

“Ja Tema märkide hulka kuulub öö ja päev, Päike ja Kuu. Ärge tehke täiskummardust Päikesele ega Kuule, vaid tehke täiskummardust Jumalale, kes nad lõi, kui Tema on see, keda te teenite.” (41:37)

Ja Tema sõnad: “Tõesti, teie Issand on Jumal, kes lõi taevad ja maa kuue päevaga ja siis tõusis troonile. Ta katab öö päevaga ja see ajab seda kiiresti taga ning (Ta lõi) Päikese ja Kuu ja tähed, mis on alandlikud Tema käsu suhtes. Kahtlemata, Temale kuulub loomine ja käsk. Önnistatud on Jumal, maailmade Issand.” (7:54)

Ja Issand on see, keda teenitakse. Tõendiks on Kõigekõrgema Jumala sõnad:

“Oo inimesed, teenige oma Issandat, kes lõi teid ja neid, kes olid enne teid, et te võiksite saada jumalakartilikeks. Teda, kes tegi teile maa voodiks ja taeva laeks ja saatis teile taevast alla vett ning tõi selle läbi (maast) välja vilju elatiseks teile. Nii et ärge omistage Jumalale võrdväärseid, teades ise (et miski pole Tema sarnane).” (2:21-22)

Ibn Kathiir – olgu Jumal temaga armuline – on öelnud: “Nende asjade looja on see, kes väärrib teenimist.” (3).

(1) Autor alustas mõningate universumi ja looduga seotud märkide mainimist, mis viitavad Jumala olemasolule ning mis kinnitavad, et ei ole teist Issandat, Loojat ega kummardamist väärivat peale Jumala. Seejärel tõi ta nende kohta tõendeid Koraanist nagu on ka tekstis mainitud.

* Iga osa loodust on märk Kõigekõrgema Jumala olemasolu kohta, kuid islamiõpetlane Muhammad ibn ‘Abdul-Wahhaab – olgu Jumal temaga armuline – tegi märgi ja loodu vahel vahet, sest märk – nagu näiteks öö ja päev – muutub ning see, mis muutub, on veel tugevam tõend kui see, mis ei muutu.

(2) See värss on Al-Baqara suuras. Osad õpetlased on öelnud, et selles värsis on esimene kutse Koraanis “Oo inimesed” ning selles on esimene käsusõna “teenige” ehk praktiseerige tauhiidi.

Selles on ka esimene keeld Koraanis: “Nii et ärge omistage Jumalale võrdväärseid, teades ise (et miski pole Tema sarnane).” Keeld širgi suhtes.

(3) Tähendab, et seda, kes on ainulaadne tauhiid *ar-rububiyyas*, peab pidama ainsaks ka tauhiid *al-uluhiyyas*.

Ibn Kathiri ütluse järel mainis autor erinevaid südame ja kehaga teenimise vorme koos tõendiga Koraanist iga teo kohta:

Palumine (du'aa) jaguneb:

1. Teenimise du'aa

See on see du'aa, mis viitab mingile reaalsele olekule/teole nagu näiteks palvus, paastumine ja hadž.

Selle suunamine kellelegi/millelegi teisele kui Jumalale on suurem širk.

2. Palumise du'aa

See on väljaöeldav du'aa nagu näiteks: “andesta mulle” või “ole minuga armuline”.

Selle kategooria staatus vajab rohkem seletamist ning see jaguneb kaheks nagu alljärgnevalt tuleb.

Teenimise/kummardamise vormid, mida Jumal on käskinud nagu näiteks islam, usk (imaan) ja heategemine (ihsaan) ning selle alla käiv palumine (du'aa), kartmine (khauf), lootmine (radžaa), lootuse panemine kellegi/millelegi peale (tawakkul), igatsemine (raghba), hirm (rahba), alandlikkus (khušuu'), aukartus (khašya), patukahetsus (inaaba), toetuse palumine (isti'aana), kaitse otsimine (isti'aadha), abi palumine (istighaatha), ohverdamine (dhabh), vande tegemine (nadhr) ning muud teenimise viisid, mida Jumal käskis – kõik need kuuluvad vaid Jumalale.

Tõendiks on Jumala sõnad: “Ja et mošeed kuuluvad Jumalale, nii et ära palu koos Jumalaga kedagi teist.” (72:18)

Nii et kes suunab sellest kõigest midagi kellelegi või millelegi teisele kui Jumalale, on ebajumalakummardaja ja uskmatu. Tõendiks on Jumala sõnad:

“Ja kes iganes palub Jumala kõrval mingit teist jumalust, mille kohta tal pole mingit tõendit, siis tema arveldus on vaid tema Issanda juures. Tõesti, uskmatud ei saa olema edukad.” (23:117)

Ning hadiithis on öeldud: “Palumine (du'aa) on puhas teenimine/kummardamine.”

Tõendiks on Jumala sõnad:

“Ja teie Issand ütles: “Paluge mind ja ma vastan teile.” Tõesti, need kes on üleolevad Minu teenimise suhtes, sisenevad alandlikult Põrgusse.” (40:60)

Palumise du'aa jaguneb kaheks:

1. Millegi palumine, mida peale Jumala keegi teha ei suuda.

Selle suunamine kellelegi teisele kui Jumalale on suurem širk.

2. Millegi palumine, mida inimene suudab teha.

See on lubatud teatud tingimustel:

See, kellelt palutakse, peab olema elus.

Sellest tingimusest tulenevalt ei tohi surnult midagi paluda.

See, kellelt palutakse, peab olema kohal.

Sellest tingimusest tulenevalt ei tohi paluda sellelt, kes on eemal.

See, kellelt palutakse, peab olema suutlik.

Sellest tingimusest tulenevalt ei tohi paluda sellelt, kes on võimetu.

Peab uskuma, et see, kellelt palutakse, on vaid põhjus ning mitte otseselt mõjutav faktor.

Kes aga usub, et sellel, kellel palutakse, on võime mõjutada salaja universumi ja tuua oma käte läbi kasu ja tõrjuda kahju, siis see on širk.

❖ Märkus:

Me õpime siinkohal teo legaalsel staatust. Mis aga puudutab teo tegija staatust, siis selleks on vajalik tõend tema vastu ning kahtluse puudumine.

Ja õpetlased on need, kes otsustavad teo tegija üle, et kas ta on usklik või uskmatu.

Seoses usuga asjade põhjustesse jagunevad inimesed kolme kategooriasse:

1. Inimesed, kes usuvad ja peavad asjade põhjusteks seda, mida Jumal on teinud põhjusteks.

See on korrektne lähenemine.

2. Inimesed, kes usuvad ja peavad põhjusteks neid asju, mida Jumal ei ole teinud põhjusteks.

See on väiksem širk.

3. Inimesed, kes usuvad, et põhjus on iseenesest mõjuv faktor ning toob ise kasu ja tõrjub kahju.

See on suurem širk.

Islampäraseid põhjused

Näiteks Koraaniga ravimine, mille Jumal on teinud islampäraseks põhjuseks haiguse eemaldamiseks.

Tajutavad põhjused

Näiteks ravimid (tabletid jms), mille Jumal on teinud tervenemise põhjuseks.

Hadiith “Palumine (du’aa) on puhas teenimine/kummardamine,” on nõrk hadiith. Õige on prohveti (saws) ütlus: “Palumine (du’aa) on teenimine/kummardamine.”

Kuidas on palumine (du’aa) teenimine?

Värss, mis sellele viitab: “Ja teie Issand ütles: “Paluge mind ja ma vastan teile.” Tõesti, need kes on üleolevad Minu teenimise suhtes, sisenevad alandlikult Põrgusse.” (40:60)

Jumal ütles selles värssis “Minu teenimise” ja see on tõend selle kohta, et palumine (du’aa) on teenimine.

Tõend kartmise kohta on Kõige kõrgema Jumala sõnad: “Nii et ärge kartke neid, vaid kartke Mind, kui te olete usklikud.” (3:175) (1).

Tõendiks lootmise kohta on Jumala sõnad: “Nii et kes iganes loodab kohtumist oma Issandaga, tehku head ning ärgu ühenda oma Issanda teenimisse kedagi.” (18:110) (2).

(1) Kartus: emotsioon, mis tekib, kui võib oodata hävingut, kahju või häda.

Ning Jumal on keelanud Saatana lähikondlaste kartmise ning on käskinud karta ainult iseennast.

Hirmu on kolme sorti:

Teenimise, ülistamise ja salajane kartmine.

Loomulik (inimlik) kartmine

Keelatud kartmine.

(2) **Lootmine:** inimese ind peatselt saavutatava asja suhtes. See asi võib olla ka alles pika aja pärast saavutatav, sarnastades seda peatselt saavutatava asjaga.

Lootmine, mis sisaldab alandlikkust ja vagadust on ainult Jumala suhtes ning selle suunamine kellelegi teisele kui Jumalale, on suurem širk.

Kiiduväärt lootmine käib vaid selle kohta, kes tegutseb sõnakuulelikkuses Jumalale ja loodab saada tasu selle eest või kahetseb pattu ja loodab, et see patukahetsus vastu võetakse. Lootmine aga ilma tegutsemiseta on ülbus ja laiduväärt soov.

Nagu näiteks lootuse kaotamine Jumala armu suhtes või sõnakuulelikkus loodule Looja vastu patustades.

Näiteks see, kui inimene kardab tuld, vaenlast või kiskjat jne.

See on lubatud.

Kartmine kummardaja poolt kummardatava suhtes. Seda iseloomustab alandlikkus, vagadus ja ülistamine teenitava suhtes ning see kartmise liik on kohustuslik Jumala suhtes ning selle suunamine kellelegi teisele kui Jumalale on suurem širk.

Tawakkuli (lootuse millegi peale panemise) definitsioon

Keeleline tähendus: tawakkul millegi suhtes on selle asja peale toetumine.

Tähendus islamis: tõeline toetumine Jumala peale koos Tema usaldamisega ja seaduslike põhjuste kasutamisega.

Tawakkuli puhul on vajalik kolm asja:

Tõesus
Kõige-kõrgema Jumala peale toetumisel.

Usaldus
selle suhtes, et Jumal viib täide selle, mida Ta on lubanud.

Seaduslike põhjuste kasutamine.

Tõend tawakkulli kohta on Jumala sõnad: “Ja pange oma lootus Jumala peale, kui te olete usklikud.” (5:23)

Ja Jumala sõnad: Ja kes paneb oma lootuse Jumala peale, siis sellele on Ta piisav.” (65: 3) (1).

Ja tõend igatsemise, hirmu ja alandlikkuse kohta on Jumala sõnad: “Tõesti, neil oli kombeks kiirustada heade asjade tegemises ja paluda Meid igatsedes ja hirmus ning nad olid Meie suhtes alandlikud.” (21:90) (2).

(1) **Ragha (igatsemine):** tahe jõuda armastatud asjani.

Hirm: kartus, mis põhjustab põgenemist kardetava eest ning see on seega kartus koos tegutsemisega.

(2) **Alandlikkus:** alandlikkus ja alistuvus Jumala suursugususele, alistudes Tema universaalsele ja legaalsele ettemääratusele.

Sel, kes on teel Jumala juurde, peab olema nii kartus kui ka lootus ning kumbki neist ei tohi teisest üle olla, et see inimene ei häviks. Tal peavad olema kartus ja lootus nagu linnul on kaks tiiba.

Ja aukartuse (khašya) tõendiks on Jumala sõnad: “Ja ärge tundke aukartust nende ees, vaid tundke aukartust Minu ees.” (2:150) (1)

Tõendiks patukahetsuse (inaaba) kohta on Jumala sõnad: “Ja pöörduge patukahetsuses oma Issanda poole ja alistuge Talle.” (39:54) (2)

Toetuse palumise (isti'aana) tõendiks on Jumala sõnad: “Sind me kummardame ja Sinult palume me toetust.” (1:4) Ja hadiithis on: “Kui sa palud toetust, siis palu toetust Jumalalt.” (3)

Kaitse otsimise (isti'aadha) tõendiks on Jumala sõnad: “Ütle: “Ma otsin kaitset päevahaku Issandalt.”” (113:1); “Ütle: “Ma otsin kaitset inimeste Issandalt.”” (114:1) (4).

Abi palumise (istighaatha) tõendiks on Jumala sõnad: “Kui te palusite abi oma Issandalt ja Ta vastas teile.” (8:9) (5).

Tõendiks ohverdamise (dhabh) kohta on Jumala sõnad: “Ütle: “Minu palvus ja minu ohverdamisrituaalid ja minu elamine ja minu suremine on Jumalale, maailmade Issandale. Tal pole ühtegi partnerit.”” (6:162-163). Ja Sunnast: “Jumal on neednud seda, kes ohverdab kellelegi teisele kui Jumalale.” (6).

(1) **Aukartus (khašya)**: see on hirm, mis põhineb kardetava suursugususe ja täieliku võimu tundmisel.

(2) **Patukahetsus (inaaba)**: pöördumine Kõigekõrgema Jumala poole, olles Tema suhtes sõnakuulelik ja hoidudes Tema vastu patustamisest. “Ja pöörduge patukahetsuses” ehk tulge tagasi “oma Issanda poole ja alistuge Talle” ehk alista kõik oma asjad Jumalale, sest sa oled Tema sulane ning sulane peab alistuma oma isandale ning isandaks on Jumal, nagu on öelnud prohvet (saws): “Isand on Jumal.”

(3) **Toetuse palumine (isti'aana)**: toetuse küsimine. “Sind me kummardame ja Sinult palume me toetust.” Selles värsis on toodud ettepoole see (sõnad “Sind” ja “Sinult”), mis on tavaliselt tagapool ning see viitab tähenduse piiramisele, st “me kummardame ainult Sind ja me palume toetust ainult Sinult.”

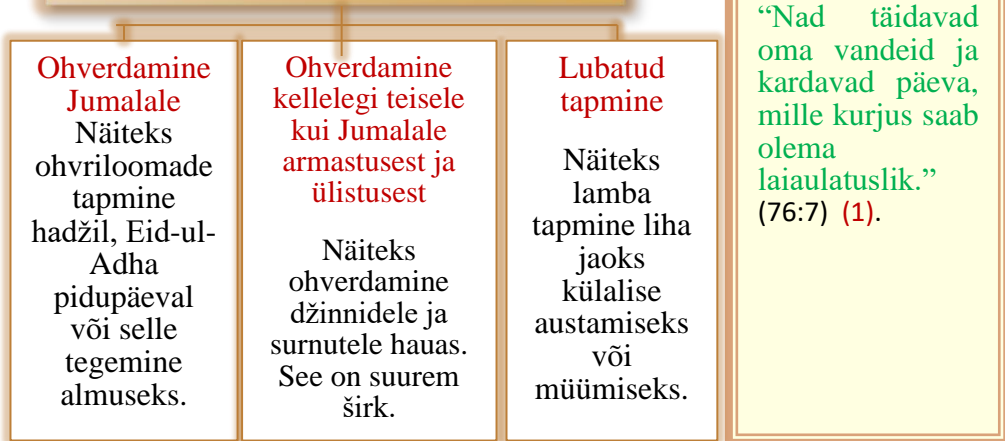
(4) **Kaitse otsimine (isti'aadha)**: kaitse palumine; see tähendab kaitsmist halva ja ebameeldiva eest. Ning “ma otsin kaitset” tähendab, ma otsin varju- või pelgupaika.

(5) **Abi palumise (istighaatha) tõend**: abi palumine ning see on päästmine raskest olukorrast ja hävingust.

Toetust, abi ja eestkostmist on lubatud paluda loodult selles, milleks ta on suuteline neljal tingimusel: et ta on elus, kohalviibiv, suuteline ja (uskudes) et ta on vaid põhjuseks.

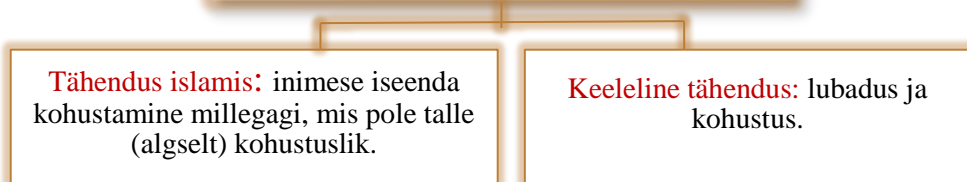
(6) **Ohverdamine (dhabh)**: tapmine verevalamise läbi kindlal moel.

Ohvriloomade tapmine (dhabh) jaguneb kolmeks:

- ❖ **Märkus:** ohverdamise teemal on detailsem seletus, mis tuleb Jumala tahtel “Tauhiidi raamatus”.

(1)Vande definitsioon

- ❖ **Märkus:** vandel on kategooriad, tingimused ning lunastamine, mille detailne seletus tuleb Jumala tahtel “Tauhiidi raamatus”.

Vande liigid

- ❖ Nende teenimise vormide mainimine autori poolt ei ole nende piiritlemine mainitud vormidega, vaid lihtsalt näidete toomine, sest on mitmeid teisi teenimise vorme, mida ei mainitud. Põhiline on aga see, et kes suunab ühe neist või teistest teenimise vormidest kellelegi teisele kui Jumalale, teeb širki.

Teine põhialus: islamiusu tundmine tõenditega.

See (islam) on: alistumine Jumalale tauhiidiga, kuulekus Temale läbi sõnakuulelikkuse ning lahtiütlemine širgist ja selle rahvast.

Sellel on kolm astet: islam, imaan ja ihsaan. Igal astmel on sambad.

Esimene aste: islam (1).

Islami sambaid on viis:

Tunnistamine, et ei ole teist (kummardamist väärivat) jumalat peale Jumala (2) ja et Muhammad on Jumala sõnumitooja, palve sooritamine, kohustusliku almuse maksmine, ramadaanikuu paastumine ja palverännak Jumala kotta.

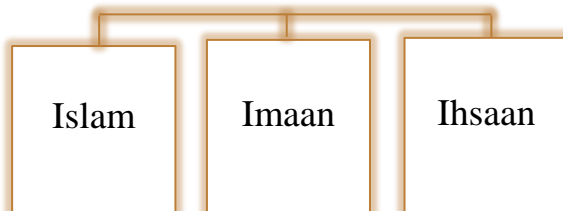
(1) Autor liikus edasi teise põhialuse juurde, milleks on oma religiooni tundmine Jumala sulase poolt ning ta alustas islami definitsiooniga ja ütles:

Esimene aste: islam

See on: alistumine Jumalale tauhiidiga, kuulekus Temale läbi sõnakuulelikkuse ning lahtiütlemine širgist ja selle rahvast.

See on islami definitsioon: et sa alistad kõik oma asjad Jumalale, sest sa oled sulane ning sulane peab alistuma isandale ja isandaks on Jumal nagu ütles prohvet (saws).

Siis jagas ta religiooni kolmeks astmeks

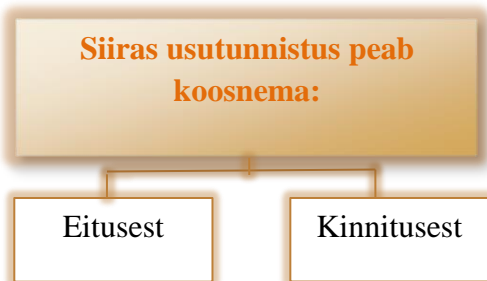

(2) Islami sambaid on viis ja esimene neist on:

šahaada (usutunnistus).

Autor – olgu Jumal temaga armuline – mainis tõendit usutunnistuse kohta ja selgitas selle tähendust, milleks on: ei ole kedagi teist teenimist väärivat peale Jumala.

Eituseks on fraas “ei ole jumalat”.

Kinnituseks on fraas: “peale Jumala.”

Selline vorm tähendab piiritlemist ja kinnitamist, piiritledes ja kinnitades teenimise Jumalale üksinda ning eitades seda kõikide teiste suhtes.

Seetõttu ütleski autor – olgu Jumal temaga armuline: “Seletus, mis seda lahti seletab, on Jumala sõnad:

“Ja kui Aabraham ütles oma isale ja oma rahvale: “Tõesti, ma ei ole seotud sellega, mida te teenite. Välja arvatud Temaga, kes mind lõi.””

“Ei ole seotud sellega, mida te teenite” – see on “ei ole jumalat” fraasi tähendus.

“Välja arvatud Temaga, kes mind lõi” – ehk “peale Jumala”.

Usutunnistuse tõendiks on Jumala sõnad:

“Jumal tunnistab, et ei ole teist jumalat peale Tema ja (seda tunnistavad) inglid ja need, kel on teadmised, (ja et Ta on loodut) õiglusega haldav. Ei ole teist jumalat peale Tema, Kõikvõimsa ja Targa.” (3:18)

Selle tähendus on, et ei ole teist õigusega teenivat peale Jumala.

“Ei ole jumalat” eitab kõike seda, mida kummardatakse peale Jumala.

“Peale Jumala” kinnitab teenimist Jumalale üksinda ilma ühegi kaaslaseta Tema teenimises, nii nagu pole Tal ka ühtegi partnerit valitsemises.

Seletus, mis seda lahti seletab, on Jumala sõnad:

“Ja kui Aabraham ütles oma isale ja oma rahvale: “Tõesti, ma ei ole seotud sellega, mida te teenite. Välja arvatud Temaga, kes mind lõi ja tõesti, Ta juhatab mind.” Ja ta tegi selle allesjäävaks sõnaks oma järeltulijate seas, et nad võiksid (selle juurde) tagasi tulla.” (43:26-28) (2).

Ja Tema sõnad: “Ütle: “Oo raamatu rahvas (st juudid ja kristlased), tulge sõna juurde, mis on õiglane meie ja teie vahel: et me ei kummarda kedagi peale Jumala ja et me ei omista talle partnereid ja et me ei tee üksteist isandateks Jumala kõrval.” Siis, kui nad pööravad ära, öelge: “Tunnistage, et me oleme moslemid (st alistume Jumalale).”” (3:64) (1).

❖ Mis oleks kui keegi ütleks, et tunnistuse, et “ei ole jumalat peale Jumala” tähendab, et ei ole teenitavat peale Jumala? Me ütleksime, et see väide ei ole õige. Sest selle väitega tunnistaks ta õigeks kõik, mida peale Jumala teenitakse, kuid kui öelda “õigusega teenitavat”, siis see on tõend, et ta on mitteusklik kõige suhtes, mida peale Jumala teenitakse ning et ei ole kedagi teenimist väärivat peale Jumala.

❖ Kui keegi ütleb, et “ei ole jumalat peale Jumala” tähendab, et ei ole õiget Issandat peale Jumala.

Me ütleksime, et see väide on õige. Kuid see ei ole “ei ole jumalat peale Jumala” seletus, sest see on tauhiid *ar-rububiyya*, mida tunnistasid ka uskmatud, kelle juurde prohvet (saws) saadeti ning nad ei sisenenud sellega islamisse.

(1) “Ütle: “Oo raamatu rahvas (st juudid ja kristlased), tulge sõna juurde, mis on õiglane meie ja teie vahel...” See värss on tõend selle kohta, et on vale erinevaid religioone üksteisele lähemale tuua.

(1) Autor – olgu Jumal temaga armuline – mainis seda värssi tõendina tunnistuse kohta, et Muhammad on Jumala sõnumitooja (saws) ja Jumal rõhutas selles värssis seda tunnistust kolme araabia keele rõhutuselemendiga: peidetud vanne, täht “lääm” ning sõna “qad”.

(2) Autor – olgu Jumal temaga armuline – selgitas tunnistuse “et Muhammad on Jumala sõnumitooja” tähendust ning et igale moslemist mehele ja naisele on kohustuslik selle usutunnistuse realiseerimiseks: sõnakuulelikkus sõnumitooja (saws) suhtes selles, mis ta on käskinud; tema uskumine selle osas, mille kohta ta on teada andnud; hoidumine sellest, mis ta ära keelas ja maha laitis ning mitte teenida Jumalat välja arvatud sellega, mis ta seaduslikuks tegi – olgu Jumala rahu temaga.

Tõendiks tunnistuse kohta, et Muhammad on Jumala sõnumitooja, on Jumala sõnad: “Teie juurde on tõesti tulnud sõnumitooja teie endi seast. Talle on raske see, mis kannatusi te läbi elate; ta on teie suhtes hoolas ning usklikega armuline ja halastav.” (9:128) (1).

Tunnistuse, et Muhammad on Jumala sõnumitooja, tähendus on: sõnakuulelikkus temale selles, mis ta käskis; tema uskumine selle osas, mille kohta ta teada andis; hoidumine sellest, mille ta ära keelas ja maha laitis ning mitte teenida Jumalat välja arvatud sellega, mis ta seaduslikuks tegi. (2).

Tunnistuse “et Muhammad on Jumala sõnumitooja” tähendus on, et ta on sulane, keda ei teenita ning sõnumitooja, keda ei eitata. See tähendab alljärgnevat:

Sõnakuulelikkust temale selles, mis ta (saws) käskis;

sest ta edastas informatsiooni Jumalalt.

Tema uskumist selles, mille kohta ta teada andis;

sest ta on aus ja see keda usutakse.

Sellest hoidumist, mida ta keelas ja maha laitis; see tähendab selle panemist, mida prohvet (saws) keelas, ühte äärmusesse ka ennast teise äärmusesse.

Mitte teenida Jumalat välja arvatud sellega, millega prohvet (saws) tuli; selles on vastuväide usus uuenduste tegijatele.

Tõendiks palvuse ja kohustusliku almuse kohta ning tauhiidi selgituseks on Jumala sõnad: “Ja neil ei kästud muud, kui teenida Jumalat, (olles) siirad Talle usus, kaldudes tõe poole ja rajada palvus ja anda kohustuslikku almust. Ja see on väärt usk.” (98:5) (1).

Tõendiks paastumise kohta on Jumala sõnad: “Oo teie, kes te olete uskunud, teile on määratud paastumine, nii nagu see määrati neile, kes olid enne teid; et te võiksite saada jumalakartlikeks.” (2:183) (2).

Tõendiks hadži (suurema palverännaku) kohta on Jumala sõnad: “Ja Jumalal on inimeste üle õigus (et nad teeksid) palverännaku (Jumala) Kotta; need, kes on võimelised sinna teed leidma. Ning kes ei usu, siis Jumal on vaba vajadustest maailmadelt.” (3:97) (3).

(1) Teine sammas: palvus.

See on Jumala teenimine tegude ja sõnadega, mis algab takbiiriga (“Allahu akbar”) ning lõppeb tasliimiga (“assalamu alaikum wa rahmatullah”). See on usu sammas ning Jumal tegi selle kohustuslikuks prohvetile (saws) otse (ilma vahenduseta) ning see oli siis, kui ta tõsteti taevasse.

Kolmas sammas: kohustuslik almus (zakaat):

Selle keeleline tähendus on kasvamine ja puhastamine.

Seda on kahte sorti: vara zakaat ja keha (inimese pealt makstav) zakaat.

(2) Neljas sammas: paastumine:

Selle keeleline tähendus on millestki hoidumine.

Selle tähendus islamis on: Jumala teenimine läbi paastu rikkuvatest asjadest hoidumise koos kavatsusega alates koidikust kuni päikeseloojanguni. Paastumine on üks primarest teenimise vormidest kolme kannatlikkuse liigi tõttu, mida see hõlmab. Samuti viitab selle suurele tähtsusele see, et Jumal omistas isiklikult iseendale paastuja tasumise.

(3) Viies sammas: palverännak (hadž).

Keeleliselt tähendab see kavatsemist. Islamis tähendab see Jumala teenimist läbi rituaalide sooritamise vastavalt sellele, mis prohveti (saws) sunnas on tulnud.

See on kohustuslik igale moslemile ühe korra elu jooksul.

Teine aste: imaan (usk)

Keeleline tähendus:

tunnistamine/kinnitamine.

Tähendus islamis: ütlemine keelega, uskumine südamega ning tegutsemine jäsemete ja südamega; see suureneb sõnakuulelikkusega ning väheneb patustamisega.

Seega islamis peab imaanis olema viis asja.

Kui üks neist on puudu, siis läheb see eemale Ahl As-Sunna Wa Al-Džamaa'a imaani definitsioonist.

Mis on tõend nende viie asja kohta?

Prohvet (saws) on öelnud: "Kõrgeim neist on ütlenud "lää iläähä illa Allah"". See on tõend ütlemise kohta.

"Kõige madalam neist on tee pealt kahju eemaldamine." See on jäsemetega tegutsemise tõend.

"Ja tagasihoidlikkus", see on südamega tegutsemine.

Teine aste: imaan ning sellel on üle seitsmekümne haru. Kõige kõrgem neist on fraas "lää iläähä illa Allah" ja kõige madalam neist on tee pealt kahju eemaldamine ning tagasihoidlikkus on üks imaani haru.

Sellel on kuus sammast:

uskuda Jumalasse, Tema inglitesse, Tema raamatutesse, Tema sõnumitoojatesse, viimsesse päeva ja uskuda hea ja halva ettemääratusse (qadr).

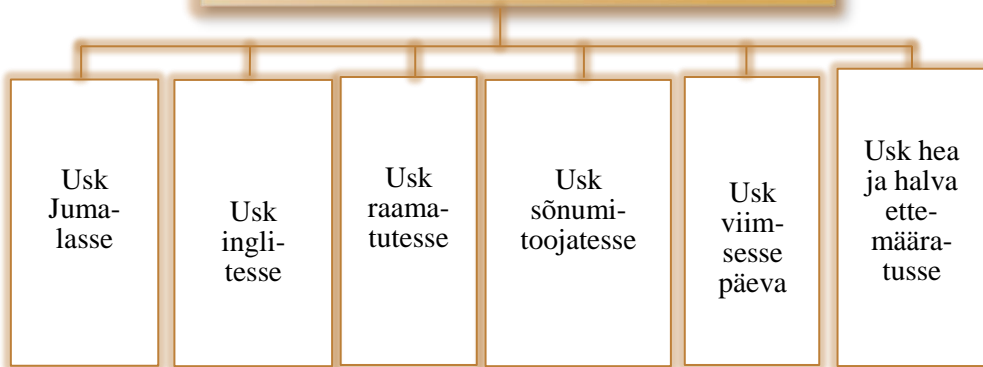
Tõendiks nende kuue samba kohta on Jumala sõnad:

"Vagadus ei ole, et te pöörate oma näod ida või lääne suunas, vaid vagadus on (selles), kes usub Jumalasse, viimsesse päeva, inglitesse, raamatutesse ja prohvetitesse." (2:177)

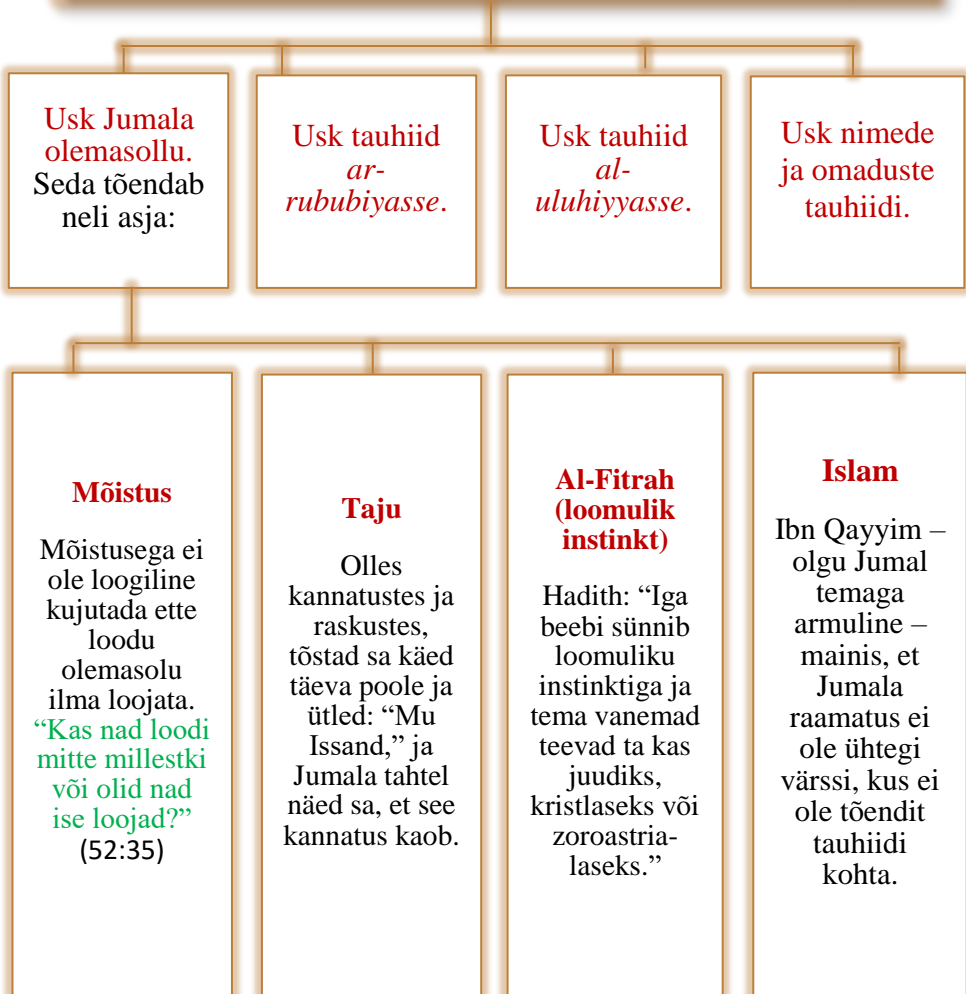
Tõendiks qadri kohta on Jumala sõnad: "Tõesti, iga asja lõime Me ettemääratusega." (54:49)

Jumala sõnad: "Keda teist suurendas see usus?" (9:124) See on tõend imaani suurenemise kohta. Ning kui see suureneb, peab see ka vähenema.

Usu sambaid on kuus:

Esimene samm: usk Jumalasse. See eeldab nelja asja:

Teine samm: usk inglitesse

Inglid: nad on osa silmaga nähtamatust maailmas; Jumal lõi nad valgusest ja nad kuuletuvad Jumalale ega patusta kunagi Tema vastu. Neil on hinged: "Püha hing" (2:87) ja kehad: "Kes tegi inglid sõnumitoojateks, kel on tiivad – kaks, kolm või neli. Ta suurendab loodus seda, mida soovib." (35:1) Neil on mõistus ja südamed: "Kuni hirm tõstetakse nende südameilt, ütlevad nad: "Mida teie Issand ütles?"" (34:23) Me usume neisse ja nende nimedesse, mille kohta Jumal on meile teada andnud (nt Gaabriel, Miikael, Israafiil) ning nende omadustesse: "Nad ei ole sõnakuulmatud Jumalale selles, mida Ta neil käsib ning nad teevad seda, mida neil on kästüd." (66:6)

Kolmas samm: usk raamatutesse

Me peame uskuma, et need on Jumala otsene kõne; et need on alla saadetud ja mitte loodud ning et Jumal saatis iga sõnumitoojaga raamatu; uskuma nendesse ning sellesse, mida Jumal on meile teada andnud nende nimede, lugude ja reeglite kohta üldiselt ja detailselt, kui neid pole asendatud. Me peame uskuma, et Koraan on asendajaks kõikidele raamatutele, mis olid enne seda: Toora, Evangeelium, Az-Zabuur (Taaveti laulud) ning Aabrahami ja Moosese käsikirjad.

Neljas samm: usk sõnumitoojatesse

Me peame uskuma, et nad on inimesed ning neil ei ole mingeid jumalikke eriomadusi; et nad on Jumala sulased, keda ei teenita ja et Jumal saatis nad ja ilmutas neile, aitas neid märkidega ning et nad viisid täide, mis nende hoolde usaldati; et nad andsid rahvale head nõu, andsid edasi sõnumi ning püüdisid Jumala teel tõelise püüdlusega. Me usume nendesse ja sellesse, mis Jumal on meile teada andnud nende nimede, omaduste ja lugude kohta üldiselt ja detailselt. Me usume, et esimene prohvet oli Aadam (rahu olgu temaga) ja et esimene sõnumitooja oli Noa (rahu olgu temaga) ning et viimane prohvet ja sõnumitooja oli Muhammad (rahu olgu temaga. Me usume, et kõik eelmised seadused on asendatud Muhammadi (saws) seadustega ja "Otsustavuse omajaid" (peamisi sõnumitoojaid) on viis ning nad on mainitud Aš-Šuura ja Al-Ahzaabi suurades; nad on: Muhammad, Noa, Aabrahaam, Mooses ja Jeesus (rahu olgu nende kõigiga).

Viies samm: usk viimsesse päeva

See hõlmab usku kõigesse sellesse peale surma, mille kohta on prohvet (saws) teada andnud: haua katsumus, sarve puhumine, inimeste tõusmine oma haudadest, kaalud, käsikirjad, *as-siraat* (rada), *al-haud* (veekogu), eestkostmine, Paradiis, Põrgu, oma Issanda nägemine usklike poolt ülestõusmispäeval ja Paradiisis ning teised peidetud asjad.

Kuues samm: usk hea ja halva ettemääratusse (qadr)

See samm peab sisaldama usku nelja asja suhtes:

Kolmas aste: ihsaan

See on kõige kõrgem aste usus.

See on üks sammas, mis jaguneb kaheks astmeks:

Nägemisega teenimine

See on Jumala teenimine armastuse, lootuse ja igatsusega selle suhtes, mis Tema juures ootab.

Selle näiteks on Jumala teenimine prohvetite ja sõnumitoojate poolt (rahu olgu nendega), kuid ka teised võivad selle astmeni jõuda.

Järelevalvega teenimine

See on teenimine hirmu ja kartusega ning sellest astmest ei välju ükski moslem.

Kolmas aste: ihsaan ning see on üks sammas. See on “et sa teenid Jumalat, justkui sa näeks Teda ning kui sa ei näe Teda, siis kindlasti Tema näeb sind.”

Tõendiks on Jumala sõnad: “Tõesti, Jumal on nendega, kes on jumalakartlikud ja nendega, kes on heategijad.” (16:128)

Samuti Jumala sõnad: “Ja pane oma lootus Kõikvõimsa, Armulise peale. Selle peale, kes näeb sind, kui sa tõused. Ja sinu liikumist täiskummarduse tegijate seas. Tõesti, Ta on Kõikekuulev, Kõiketeadev.” (26:217-220)

Samuti Jumala sõnad: “Sa ei ole ühegi asjaga hõivatud ja te ei loe Koraanist midagi ning te ei tee ühtegi tegu, ilma et Me oleks sellele tunnistajaks kui te seda teete.” (10:61)

Selgitus: see ei tähenda seda, et sel astmel oleval inimesel oleks ainult armastus Jumala vastu ilma kartuseta, kuid selle astme puhul on kõige tugevamaks motiveerivaks teguriks, mis sulast Jumalat teenima paneb, Tema armastamine. Selle kohta on prohvet (saws) öelnud: “Kas ma ei pea siis olema tänulik sulane?” (Muslim).

Tõendiks sunnast on tuntud Gaabrieli hadiith, mille on edastanud ‘Umar (olgu Jumal temaga rahul), kes ütles: “Kui me olime istumas Jumala sõnumitooja (saws) juures ühel päeval, ilmus meie juurde üks mees väga valgetes riides ja süsimustade juustega. Temal polnud näha reisimise märke ning mitte keegi meist ei tundud teda. Ta istus prohveti (saws) ette maha, nõjatades oma põlved vastu tema (st prohveti) põlvi ning pani oma käed oma reitele ja ütles: “Oo Muhammad, räägi mulle islamist.” Jumala sõnumitooja (saws) ütles: “Islam – see on, et sa tunnistad, et ei ole jumalat peale Jumala ja et Muhammad on Jumala sõnumitooja, rajad palve, annad kohustuslikku almust, paastud ramadaanikuu ja teed palverännaku (Jumala) kotta, kui sa suudad selle rännaku teha.” Ta ütles: “Sa oled rääkinud tõtt.”” Ta (‘Umar) ütles: “Me imestasime tema üle: küsib temalt ja siis kinnitab tema vastuse õigsust. Ta ütles: “Räägi mulle imaanist.” Ta ütles: “See on, et sa usud Jumalasse, Tema inglitesse, Tema raamatutesse, Tema sõnumitoojatesse, viimsesse päeva ja et sa usud hea ja halva ettemääratusse.” Ta ütles: “Sa oled rääkinud tõtt.” Ta ütles: “Räägi mulle ihsaanist.” Ta ütles: “See on, et sa teenid Jumalat, justkui sa näeksid Teda ning kui sa ei näe Teda, siis kindlasti Tema näeb sind.” Ta ütles: “Räägi mulle (viimsest) tunnist.” Ta ütles: “Küsitav ei tea sellest rohkem kui küsija.” Ta ütles: “Räägi mulle selle märkidest.” Ta ütles: “(Need on,) et orjatar sünnitab omaenda isanda ja et sa näed paljajalgseid, alasti ja vaeseid lambakarjuseid võistlemas kõrgemate hoonete ehitamises.”” Ta (‘Umar) ütles: “Siis läks ta ära. Me olime veidi paigal ja siis ütles ta (prohvet): “Oo ‘Umar, kas sa tead, kes oli see küsija?” Ma ütlesin: “Jumal ja Tema sõnumitooja teavad paremini.” Ta ütles: “See oli Gaabriel; ta tuli teie juurde õpetama teid teie usu kohta.””

See hadith on tõend islami, imaani ja ihsaani sammaste kohta.

Prohveti (saws) sõnades: “Küsitav ei tea sellest rohkem kui küsija,” on tõend selle kohta, et viimsetunni toimumise aega ei tea peale Jumala mitte keegi.

Tema sõnad: “Et orjatar sünnitab omaenda isanda,” tähendab:

sõnakuulmatuse rohkust vanemate suhtes;

või orjade rohkust;

või asjade muutumist;

või et kuningas abiellub orjatariga, kes sünnitab talle poja ning pärast oma isa surma saab see poiss kuningaks ja isandaks oma ema üle.

Mida võib õppida Gaabrieli (rahu olgu temaga) hadiithist

1. Teadmiste otsija üle on õigused kuuel: iseendal, tema õpetlastel, tema õppimise kohal, tema kaaslastel, tema raamatul, tema omandatud teadmistel.

- Iseenda õigus tema suhtes: teadmised on Jumala teenimine (siirus ja sunna järgimine), ole tõeliselt õiglaste eelkäijate moodi, jumalakartlikkus, järelevalve, alandlikkus ja upsakuse mahajätmine.
- Veendumus ja askeetus; teadmiste iluga iseloomustatud olemine, hoidumine ebasüdasest asjadest, suuremeelsus; meeste puhul naistega sarnanemisest hoidumine ja naiste puhul meestega sarnanemisest hoidumine; luksusest hoidumine. Tühja-tähja koosviibimistest eemalolemine; hoolivus, stabiilsus ja kindlus. Kindlameelsus, küllastamatus teadmiste otsimisel, reisimine, teadmiste üleskirjutamine, hoole säilitamine, hool päheõpitud asjade suhtes.

Õppimine aluste peale harusid ehitades, Jumala juurde pöördumine, usaldusväärsus teadmiste osas, ausus.

Teadmiste otsija kilbiks on fraas “ma ei tea”; oma põhilise kapitali (st aja) eest hoolitsemine, puhkamine läbi üldise kultuuri, paranduste ja vokaalimärkide lugemine, pikkade teoste kogumine.

Heal viisil küsimine: kuulamine, mõistmine ja tegutsemine. Väitlemine ilma tülitsemiseta, teadmiste kordamine; ole Koraani, sunna ja nende teaduste vahel; iga teadusharu omandamiseks vajalike vahendavate teadmiste õppimine.

Tegutsemine; põgenemine juhtimise, kuulsuse ja maise elu armastamise eest.

Eneseimetlusest hoidumine ja inimeste suhtes hea mõtlemine.

Teadmiste almus (tõe väljanäitamine, hea käskimine ja halva keelamine; tasakaalukus kasu ja kahju suhtes teadmiste levitamine ja kasu toomise armastamine, püüdlus kõrge koha ja hea eestkoste pärast moslemite jaoks tõe ja hea asemike hulgas.

Tugevus, teadmiste kaitsmine; lahkus, kuid mitte meelitamine; õpetamisest ja juhtimisest hoidumine enne, kui oled selleks sobilik. Hoidumine illusioonist, et oled õpetlane ning hoidumine vastasseisust õpetlastega.

Kahtluste tõrjumine; sektidest ja gruppidest hoidumine, millele vannutakse truudust ja sõnakuulelikkust.

- Õpetlaste õigused: selles osas jagunevad inimesed kahte äärmusesse ja mõõdukasse keskossa. Meil tuleb ka peatselt juttu sellest, et esimene širk, mis maa peal aset leidis, oli õiglaste suhtes liialdamise tõttu. Nii et õiglastega tuleb olla mõõdukas, mitte minna äärmustesse ega ka hooletusse.
- Selle koha õigused, kus ta õpib.
- Tema kaaslaste õigused. Jumal on öelnud: **“Te olete parim rahvas, kes on inimkonna ette toodud.”** (3:110) Prohvet (saws) on öelnud: “Keegi teist ei usu enne, kui ta armastab oma vennale seda, mida ta armastab iseendale.”
- Raamatu õigused: olles hoolas raamatute suhtes, sest Jumal õnnistas meid nende raamatutega ning seega tuleb neid hoida.
- Teadmiste õigused: täpsus teadmistes ning nendest alati kinnihoidmine neid korrates ja nende põhjal tegutsedes, sest kes midagi õpib, see on kohustatud ka tegutsema ning pärast seda kutsuma teisi nende teadmiste juurde ja sest need teadmised on õnnistus, mille eest tuleb tänu välja näidata.

2. Küsimuste esitamise kommete hulka kuulub küsimuse esitamine, mille läbi loodetakse kasu saada ja tuua.
3. Teadmiste otsija peab hoolitsema oma välimuse eest.
4. Peale prohveti (saws) surma ei öelda: „Jumal ja Tema sõnumitooja teavad paremini,“ vaid lihtsalt: „Jumal teab paremini.“

Kolmas põhialus: oma prohveti Muhammadi (saws) tundmine.

Ta on: Muhammad ibn Abdullah ibn Abdul-Muttalib ibn Haašim ning Haašim on Quraišist (hõimust) ning Quraiš on araablase hulga ning araablased on Jumala lähedase sõbra Aabrahami poja Ismaeli järeltulijad – olgu rahu temaga ja meie prohvetiga.

Tema vanuseks oli kuuskümmend kolm aastat: neist nelikümmend enne prohvetlust ja kaksikümmend kolm aastat prohveti ja sõnumitoojana.

Ta tehti prohvetiks läbi „Iqra“ (Al-’Alaқи суура) ja sõnumitoojaks läbi „Al-Muddathir“-i (suura).

Tema kodukohaks oli Meka ja ta emigreerus Mediinasse.

See lõik räägib kokkuvõtlikult prohvetist (rahu olgu temaga) ja kirjeldab tema nime, põlvnevu, vanust ning veidi tema dawat.

Me peame prohvetist (saws) teatud asju teadma ning nende hulka kuulub:

Tema nimi ja esivanemad:

ta on Muhammad ibn Abdullah ibn Abdul-Muttalib ibn Haašim ning Haašim on Quraišist (hõimust) ning Quraiš on araablase hulga ning araablased on Jumala lähedase sõbra Aabrahami poja Ismaeli järeltulijad (rahu olgu nendega).

Tema vanus:

tema vanuseks oli kuuskümmend kolm aastat, millest nelikümmend enne ilmutust ja kaksikümmend kolm aastat pärast ilmutust.

Tema (saws) aeg pärast ilmutust jagunes järgmiselt:

Meka periood, mis kestis kolmteist aastat

Mediina periood, mis kestis kümme aastat

Kas ta – rahu olgu temaga – on prohvet või sõnumitooja?

Ta on nii prohvet kui ka sõnumitooja. Ta sai prohvetiks “Iqra”-ga (Al-’Alaқи суура) ja siis sõnumitoojaks Al-Muddathiriga.

Killuke tema eluloost (saws)

Meka perioodi dawah keskendus tauhiidile ning üleskutsele širki maha jätma ja siiralt Jumalat üksinda teenima. See dawah kestis kolmteist aastat.

Siis kästi tal emigreeruda Mediinasse ja samuti jätkus seal dawah tauhiidi juurde, kuid lisaks sellele ilmutati ka ülejäänud ususeadused, mis puudutasid Jumala teenimist, inimestega läbikäimist ja igapäevaelu.

Kes uurib aga tema dawaga seotud elulugu, leiab et tauhiidi juurde kutsumine oli lahutamatu osa tema elust kuni tema surmani. Selles on ilmselge vastuväide neile, kes hoiavad inimesi eemal tauhiidi õppimisest ja väidavad, et selle õppimiseks ei ole vaja rohkem aega kui vaid mõned minutid.

Jumal saatis ta hoiatama širgi eest ja kutsuma tauhiidi juurde.

Tõendiks on Jumala sõnad:

“Oo sina, kes sa katad end. Tõuse ja hoiata. Ja oma Issandat ülista. Ja oma riided puhasta. Ja räpasusest hoidu. Ja ära anna midagi, et saada selle eest vastu rohkem. Ja oma Issandale ole kannatlik.” (74:1-7)

“Tõuse ja hoiata” tähendus on, et ta hoiatab širgi eest ja kutsub tauhiidi juurde.

“Ja oma Issandat ülista,” ehk: ülista Teda läbi tauhiidi.

“Ja oma riided puhasta,” ehk: puhasta oma teod širgist.

“Ja räpasusest hoidu.” Räpasus: iidolid. Neist hoidumine on nende jätmine ning neist ja nende rahvast lahtiütlemine.

Ta tegutses sellega kümme aastat, kutsudes tauhiidi juurde. Pärast kümnet aastat tõsteti ta taevasse ja talle tehti kohustuslikuks viis palvust ning ta palvetas Mekas kolm aastat ning peale seda kästi tal emigreeruda Mediinasse.

Autori – olgu Jumal temaga armuline – sõnadest „tõsteti taevasse“ õpime alljärgnevat:

1- Need peidetud asjad, mille kohta prohvet (saws) on teada andnud – me usume neid, peame neid tõeks ja alistume neile.

2- Kohustuslike palvuste suur tähtsus, kuna Kõigekõrgem Jumal tegi need kohustuslikuks taevas.

Hidžra (emigreerumine): kolimine širgi maalt islamimaale ning emigreerumine širgi maalt islamimaale on selle kogukonna kohustus ja see kohustus jääb alles kuni viimsetunni saabumiseni.

Tõendiks on Jumala sõnad:

„Tõesti, need, kelle (hinged) võtavad inglid siis, kui nad on tegemas ülekohut enda vastu – nad (inglid) ütlevad: “Milles (mis seisundis) te olite?” Nad ütlevad: “Me olime nõrgad (oma) maal.” Nad (inglid) ütlevad: “Kas Jumala maa polnud (piisavalt) lai, et te võiksite selles emigreeruda?” Nemad, nende pelgupaigaks on Põrgu – ja see on kole sihtpunkt. Välja arvatud nõrgad meeste, naiste ja laste hulgast, kes ei suuda välja mõelda plaani või kes ei leia teed. Nende jaoks on loota, et Jumal vabandab nad. Ja Jumal on Vabandav ja Andestav.” (4:97-99)

Samuti Jumala sõnad: “Oo minu sulased, kes te olete uskunud. Tõesti, minu maa on lai, nii et teenige ainult mind.” (29:56)

Al-Baghawi – olgu Jumal temaga armuline – ütles: “Selle värsi ilmutamise põhjuseks on moslemid Mekas, kes ei emigreerunud; Jumal kutsus neid kui usklikke.”

Tõendiks hidžra kohta sunnast on prohveti (saws) sõnad: “Hidžra ei katke, kuni katkeb patukahetsus ja patukahetsus ei katke, kuni päike tõuseb läänest.”

Hidžra (emigreerumise) jagunemine kolmeks:

Hidžra uskmatuse maalt islamimaale

See on kohustuslik.

Hidžra Mekast Mediinasse

See lõppes Meka vabastamisega.

Hidžra kõige selle suhtes, millest Jumal kohustas hoiduma,

olgu selleks tegu, tegija, aeg või koht.

Tegu: iga tegu, mille Jumal on ära keelanud ning kõige põhilisem sellest on širk.

Tegija: mitteusklikud, silmakirjatsejad ja teised.

Aeg: hoidumine nendest aegadest, mil mitteusklikud pidutsevad.

Koht: nendest kohtadest hoidumine, kus mitteusklikud pidutsevad.

Patukahetsus katkeb ühega kahest asjast:

1. Pääkese tõusmine läänest.
2. Surmaga. Jumal on öelnud: „Patukahetsust ei ole neile, kes teevad halbu tegusid seni, kuni nendeni tuleb surm (ja siis) ütleb: „Tõesti, ma olen nüüd kahetsenud (patte),“ ega neile, kes surevad uskmatusena.“ (4:18).

- ❖ Prohveti (saws) sõnad: „Ei ole hidžrat peale (Meka) vabastamist.“ See tähendab hidžrat Mekast Mediinasse ning selles on prohveti (saws) viide sellele, et Mekast ei või enam uuesti saada uskmatus maa.

1. Šeikh Ibn 'Uthaymiin – olgu Jumal temaga armuline – on öelnud: „Zakaat kohustati kõigepealt Mekas, kuid seal ei määratud kogust, mille pealt seda makstakse ega kohustuslikku makstavat osa. Mediinas määrati nii kogus, mille pealt seda makstakse kui ka kohustuslik makstav osa.”
2. Prohvet (saws) suri kümnendal aastal peale hidžrat ja ta maeti 'Aaiša – olgu Jumal temaga rahul – kambrisse.
3. Ei ole head, mille juurde ta kogukonda ei juhatanud ega halba, mille eest ta seda ei hoiatanud. Me peame tunnistama, et ta viis täide selle, mis talle usaldati; et ta andis edasi sõnumi; andis kogukonnale head nõu ning jättis meid säravvalgel suunal, mille õõ on kui selle päev ning millest läheb kõrvale vaid iseenda hukatusse viia.

Kui ta jäi paikseks Mediinas, kohustati teda ülejäänud islamiseadustega nagu näiteks zakaat (almus) (1), paastumine, palverännak, püüdlus Jumala teel, palvekutse, hea käskimine ning halva keelamine ning mitmete teiste asjadega islamiseadusest.

Ta tegutses sellega kümme aastat. Pärast seda ta suri – olgu Jumala rahu temaga. (2)

Tema usk on aga alles ja see on tema usk. Ei ole midagi head, ilma et ta oleks oma rahvast selle juurde juhatanud ja ei ole midagi halba, ilma et ta oleks oma rahvast selle eest hoiatanud.

Hea hulka, mille juurde ta juhatas, kuulub tauhiid ja kõik, mida Jumal armastab ja millega Ta rahul on.

Halb, mille eest ta hoiatas, on širk ja kõik, mida Jumal vihkab ja millega Ta rahul ei ole. (3)

Kõige põhilisemad keelatud asjad

Suurem širk
(mis viib
inimese usust
välja)

Väiksem širk
(mis ei vii
inimest usust
välja)

Suured patud
(kõik, mille
eest on ette
nähtud
spetsiifiline
karistus)

Väiksed
patud (kõik
keelatu,
mille eest ei
ole ette
nähtud
spetsiifilist
karistust)

Jumal saatis ta kogu inimkonnale ning Jumal tegi sõnakuulelikkuse temale kohustuslikuks nii džinnidele kui ka inimestele.

Tõendiks on Jumala sõnad:

„Ütle: „Oo inimesed, tõesti, ma olen Jumala sõnumitooja (saadetud) teie kõigi juurde.“ (7:158). (1)

Jumal viis tema läbi lõpuni religiooni. Tõendiks on Jumala sõnad: „Täna Ma olen täiustanud teile teie usu ja viinud lõpuni Minu õnnistuse teile ja kiitnud heaks islami teile usuks.“ (5:3). (2)

Tõendiks tema surma kohta on Jumala sõnad: „Tõesti, sina sured ja tõesti, nemad surevad. Siis tõesti, ülestõusmispäeval vaidlete te oma Issanda juures.“ (39:30-31).

(1) Prohvet (saws) saadeti kogu inimkonnale ning seeläbi asendati iga jumalik seadus, mis oli enne seda. Seetõttu juudid ja kristlased prohveti (saws) ja meie ajal tänapäeval, kelle juurde jõudis dawah, kuid nad ei võtnud seda usku vastu, siis nad on mitteusklikud ning seda isegi siis, kui nad praktiseerivad seda, mida praktiseerisid Mooses ja Jeesus (rahu olgu nende mõlemaga). Tõenditeks selle kohta on:

Jumala sõnad: „Ütle: “Oo raamatu rahvas (st juudid ja kristlased), tulge sõna juurde, mis on õiglane meie ja teie vahel: et me ei kummarda kedagi peale Jumala ja et me ei omista talle ühtegi partnerit. ““ (3:64).

Prohveti (saws) sõnad: „Tema nimel, kelle kätes on minu hing, iga juut ja iga kristlane, kes minust kuuleb ja ei usu siis minusse, on Põrgurahva hulgast.“

(2) Selles värsis on vastuväide usus uuenduste tegijatele.

1- Kõik inimesed saavad kunagi kogema surma ja sellest ei ole pääsu ning nad tõstetakse surnuist üles suure päeva jaoks ning selleks on ülestõusmispäev. Siis arveldatakse nendega ja tasutakse igaühele vastavalt tema tegudele.

2- Kes eitab surnuist üles tõusmist ja arveldamist, on uskmatu, sest ta eitab niimoodi ühte usu sammastest.

3- Noa (rahu olgu temaga) oli esimene sõnumitooja ning tõendiks selle kohta on Jumala sõnad: „Tõesti, Me ilmutasime sinule nii nagu me ilmutasime Noale ja prohvetitele pärast teda.“ (4:163)

Mis puudutab aga esimest prohvetit, siis selleks oli Aadam (rahu olgu temaga). Tõendiks on, et prohvetilt (saws) küsiti Aadama kohta, et kas ta on prohvet ning ta vastas: „Kõnetatud prohvet.“

Viimane prohvet ja sõnumitooja oli Muhammad (saws) ning tõendiks on Jumala sõnad: „Muhammad ei ole isa ühelegi mehele teie seast, kuid ta on Jumala sõnumitooja ja viimane prohvetite hulgast.“ (33:40)

Nii et igaüks, kes väidab, et ta on prohvet või sõnumitooja peale prohvet Muhammadit (saws), on valetaja ja uskmatu ning igaüks, kes sellise asja väitjat usub, on samuti uskmatu.

Kui inimesed surevad, tõstetakse nad surnuist üle. Tõendiks selle kohta on Jumala sõnad: „Sellest (st maast) Me lõime teid ja sellesse pöördute te tagasi ja sellest toome Me teid veel korra välja.“ (20:55)

Samuti Jumala sõnad: „Ja Jumal on pannud teist kasvama maast kasvamisena. Siis pöörab Ta teid sellesse tagasi ja võtab teid välja väljavõtmisena.“ (71:17-18).

Pärast surnuist ülestõstmist arveldatakse nendega ja neile tasutakse nende tegude eest. Tõendiks on Jumala sõnad: „Ja Jumalale kuulub see, mis on taevastes ja maal, et tasuda neile, kes tegid halba sellega, mida nad tegid ning tasuda neile, kes tegid head, parimaga.“ (53:31) (1).

Kes eitab surnuist ülestõusmist, on uskmatu. Tõendiks selle kohta on Jumala sõnad: „Need, kes ei uskunud väitsid, et neid ei tõsteta surnuist üles. Ütle: „Kuid ei, ja mu Issanda nimel, teid tõstetakse surnuist üles, siis antakse teile teada, mida te tegite. Ja see on Jumalale lihtne.““ (64:7) (2).

Jumal saatis kõik sõnumitoojad heade uudiste toojate ja hoiatajatena. Tõendiks on Jumala sõnad: „Sõnumitoojad heade uudiste toojate ja hoiatajatena.“ (4:165)

Esimene neist oli Noa (rahu olgu temaga) ning viimane neist oli Muhammad (saws), kes oli prohvetite pitsat (st viimane nende seast).

Tõendiks selle kohta, et esimene neist oli Noa (rahu olgu temaga), on Jumala sõnad: „Tõesti, Me ilmutasime sinule nii nagu me ilmutasime Noale ja prohvetitele pärast teda.“ (4:163) (3).

Jumal tegi kõikidele oma sulastele kohustuslikuks uskmatuse ebajumalate suhtes ning usu Jumalasse. Ibn Al-Qayyim – olgu Jumal temaga armuline – ütles: “Ebajumal: see, mille või kelle puhul (Jumala) sulane ületab piiri, olgu selleks teenitav, järgitav või keegi, kellele kuuletutakse.”

Jumal saatis iga rahva juurde prohveti, alates Noast kuni Muhammadini (saws), kes käskis neil teenida Jumalat üksinda ning keelas neil teenida ebajumalaid.

Tõendiks on Jumala sõnad: “**Me tõesti saatsime iga rahva juurde sõnumitooja** (, öeldes): “**Teenige Jumalat ja hoiduge ebajumalatest.**” (16:36)

Ebajumalaid on palju ning nende liidreid on viis: Saatan (olgu ta Jumala poolt neetud); see, keda kummardatakse ja ta on sellega rahul; see, kes kutsub inimesi end kummardama; see, kes väidab omavat mingeid teadmisi peidetud asjade kohta ning see, kes valitseb muude seadustega kui nendega, mis Jumal alla saatis.

Tõendiks on Jumala sõnad: „**Usus ei ole sundi. Juhatus on saanud kindlalt selgeks eksiteest. Nii et kes on uskmatu ebajumalate suhtes ja usub Jumalasse, on tõesti haaranud kinni kõige kindlamast käepidemest, mis kunagi ei murdu.**” (2:256)

See on „lää ilāhā illa Allah“ (ei ole jumalat peale Jumala) tähendus. Ning hadiithis on: „**Asja tuum on islam ja selle sammas on palvus...**”

Jumal saatis sõnumitoojad ja prohvetid heade uudiste toojate ja hoiatajatena ning kõik nad olid üksmeelsed tauhiidi juurde kutsumises ning võitluses ebajumalate ja erinevate širgi vormide vastu. Tõendiks on Jumala sõnad: “**Me tõesti saatsime iga rahva juurde sõnumitooja...**” (16:36), ehk et iga inimgrupi hulka, „(öeldes): “**Teenige Jumalat...**” ehk et praktiseerige tauhiidi Jumala suhtes, “**ja hoiduge ebajumalatest,**” ehk et pange end ühte äärmusesse ja ebajumalad teise äärmusesse ning see on veel suurema tähendusega kui vaid neist hoidumine ja kaugenemine. See on osa širgist ja selle rahvast lahtiütlemise praktiseerimisest.

Jumal tegi kõikidele oma sulastele kohustuslikuks uskmatuse ebajumalate suhtes ning usu Jumalasse ning kõigepealt peab olema uskmatu ebajumalate suhtes ja alles siis usk Jumalasse. „**Nii et kes on uskmatu ebajumalate suhtes ja usub Jumalasse...**” (2:256).

Ebajumal: see on see, mille või kelle puhul sulane ületab piiri, olgu selleks teenitav (nt kivid või puud), järgitav (halvad õpetlased) või keegi, kellele kuuletutakse (nt valitsejad, kes on läinud eemale sõnakuulelikkusest Jumalale).

Ebajumalaid on palju ning nende liidreid on viis: Saatan (olgu ta neetud Jumala poolt; ning see kutse needmisele autori poolt on siin vaid teavitamise mõttega); see, keda kummardatakse ja ta on sellega rahul; see, kes kutsub inimesi end kummardama; see, kes väidab omavat mingeid teadmisi peidetud asjade kohta ning see, kes valitseb muude seadustega kui nendega, mis Jumal alla saatis.

Valitsemine sellega, mis pole Jumala poolt saadetud, jaguneb järgnevalt:

Suurem uskmatuus

Kui inimene usub, et inimeste poolt loodud seadused on sama head või paremad kui Jumala seadused.

Väiksem uskmatuus

Kui inimene usub, et valitsemine sellega, mida Jumal pole saatnud, on vale, kuid teeb seda siiski lõbu pärast, armastusest positsiooni vastu või muudel põhjustel.

Inimesed jagunevad ebajumalakummardajate ja mitteusklike suhtes kolme kategooriasse:

Need, kes võtavad osa nende pidustustest, festivalidest ja usulistest rituaalidest.

Need, kes on nende vastu ebaõiglased näiteks neid tappes, neilt varastades, neid pettes ja neile kahju tehes.

Mõõdukas Ahl As-Sunna Wal-Džamaa'a (Koraani, sunnat ja õiglaseid eelkäijaid järgivad inimesed) lähenemine: nende pidustustest ja rituaalidest eemale hoidmine, kuid kõikide lubaduste ja lepingute täitmine nende suhtes ning nende vastu õiglane olemine. Nende kutsumine islamisse (tauhiidi, Koraani, sunna ja prohveti kaaslaste tee juurde).

Kokkuvõte

Iga mõistusega inimene on kohustatud õppima seda tähtsat raamatut ja tegema seda väga suure hoolega. Seda nende tähtsate aluste tõttu, mida see raamat sisaldab ja mida vajab iga inimene oma hauas.

Ja Jumal teab paremini ning olgu Jumala rahu ja õnnistused Muhammadi, tema pere ja kaaslastega.

Jumala, Tema prohveti (saws) ja islamiusu tundmine koos tõenditega (kolm põhialust).	Teadmised	“Neli teemat” ja tõendid nende kohta (Al-‘Asri suura)	Kolm põhialust (lühidalt hauaküsimused), nende tõendid ja miks me õpime tauhiidi? Miks me õpime kolme põhialust? Mis kasu toob nende õppimine?
Teadmised hüüavad tegutsemist ning kui see ei vasta, lähevad nad ära. Õpetlast, kes ei tegutse oma teadmiste põhjal, karistatakse enne iidolite kummardajaid.	Nende põhjal tegutsemine		
Dawah tingimused: siirus, islamialased teadmised, kutsutavate inimeste tausta tundmine, tarkus, kannatlikkus.	Nende teadmiste juurde kutsumine		
Esimene, mille juurde kutsutakse, on tauhiid, sest see oli ka prohvetite ja sõnumitoojate dawah. Kõige kõrgemad dawah astmed on tauhiid ja širgi eitamine.	Kannatlikkus raskuste suhtes		
Kannatlikkus sõnakuulelikkuses Jumala suhtes (nt palvetamine) ning Jumala vastu patustamisest hoidumises (nt intress) ning vaevarikaste Jumala poolt ette määratud asjade suhtes (nt vaesus).			
Kannatlikkus teadmiste suhtes, siis nende põhjal tegutsemise suhtes ning siis dawah suhtes.			
Tauhiid <i>ar-rububiyya</i> (seda, kes on ainulaadne oma olemuses Issandana, peab pidama ainsaks ka teenimises) ning nimede ja omaduste tauhiid.	“Kolm teemat”		
Tauhiid <i>al-uluhiyya</i> (Jumala ainsus Tema teenimises), siirus. Jumal ei ole rahul, kui Talle Tema teenimises kedagi partneriks omistatakse, olgu selleks siis Jumalale lähedal olev ingel või Tema poolt saadetud prohvet.			
Širgist ja selle rahvast lahtiütlemine: südamega (ebajumalakummardajate põlgamine), keelega: “Tõesti, ma ütlen lahti sellest, mida te teenite,” ning jäsemetega (hoidumine nende pidustustest, tähistamistest ja nendega sarnanemisest).			

Hanafiyya: see on usk, mis kaldub eemale širgist ning mis põhineb siirusel ja tauhiidil.

Tauhiidi keeleline tähendus: millegi üheks tegemine.
Tauhiidi tähendus islamis: Jumala ainsaks pidamine selles, mille poolest Ta on eriline oma olemuses Issandana, Tema teenimises ja nimedes ja omadustes. Sellel on kolm vormi:

1. **Tauhiid *ar-rububiyya* (Jumala ainsus Tema olemuses Issandana):** Jumala ainsus Tema tegudes, Jumala ainsus loomises, valitsemises ja asjade korraldamises.

2. **Tauhiid *al-uluhiyya*:** Jumala ainsus teenimises või Tema pidamine ainsaks Tema sulaste tegudega.

3. **Nimede ja omaduste tauhiid:** Jumala pidamine ainsaks selles, millega Ta nimetas ja kirjeldas end kas oma raamatus või läbi oma sõnumitooja (saws) sõnade. See tähendab selle kinnitamist Jumala puhul, mida Ta kinnitas iseenda puhul ning selle eitamist Tema puhul, mida Ta iseenda puhul eitas ning seda ilma moonutamisetä, tähenduste äravõtmisetä, küsimata “kuidas täpselt?” ning ilma sarnastamata.

Širk on kellegi teise kui Jumala palumine (või üleüldse kummardamine) ning see on suurim patt maailmas.

Jumala tundmine: kes on sinu Issand? Kuidas sa Jumalat tead? Issand on see, keda teenitakse. Teenimise vormid. Selle legalne staatus, kes suunab midagi teenimise vormidest kellelegi teisele kui Jumalale (koos tõendiga).

Islamiusu tundmine koos tõenditega, islami definitsioon, usu astmed, islami sambad, šahaada definitsioon, usu sambad, usu harud, ihsaan, usu astmete tõend, viimsetunni märgid.

Tauhiidi õppimise põhjus

Kolm põhialust

Kolm põhialust (lühidalt hauaküsimused), nende tõendid ja miks me õpime tauhiidi? Miks me õpime kolme põhialust? Mis kasu toob nende õppimine?

Jumala prohveti (saws) tundmine; tema põlvnevus; tema sündimine; tema vanus; tema prohvetlus ja sõnum; tema kodupaik; tema saatmise tarkus; tema tauhiidi juurde kutsumise aeg; öörännak ja taevasse tõstmine; kus ja millal tehti palvus kohustuslikuks; emigreerumine ning selle legaalne staatus ja aeg; millal sätestati ülejäänud islamiseadused; dawah kestvus; prohveti (saws) surm; tema toodud usk; tema saatmine nii inimestele kui džinnidele; usu täiuslikkus ja õnnistuse lõpuni viimine.

Inimeste elluäratamine peale surma ning arveldamine nende tegude üle; selle uskmatus, kes surnuist ülestõstmist eitab; sõnumitoojate roll ja nende dawah; esimene ja viimane sõnumitooja; tauhiidi kaks sammast: uskmatus ebajumalate suhtes ja usk Jumalasse; ebajumalate liidrid; uskmatus kirjeldus ebajumalate suhtes; „lää iläähä illa Allah“ tähendus; asja tuum on islam; usu sammas on palvus.

See, mille või kelle puhul sulane ületab piiri, olgu selleks teenitav (nt kivid või puud), järgitav (halvad õpetlased) või keegi, kellele kuuletatakse (nt valitsejad, kes on läinud eemale sõnakuulelikkusest Jumalale).

Ebajumalaid on palju ning nende liidreid on viis: Saatan (olgu ta neetud Jumala poolt; ning see kutse needmisele autori poolt on siin vaid teavitamise mõttega); see, keda kummardatakse ja ta on sellega rahul; see, kes kutsus inimesi end kummardama; see, kes väidab omavat mingeid teadmisi peidetud asjade kohta ning see, kes valitseb muude seadustega kui nendega, mis Jumal alla saatis.

Ja Jumal teab paremini ning olgu Jumala rahu ja õnnistused Muhammadi, tema pere ja kaaslastega.

Kokkuvõte

Kolm põhialust (lühidalt hauaküsimused), nende tõendid ja miks me õpime tauhiidi? Miks me õpime kolme põhialust? Mis kasu toob nende õppimine?

Ebajumalad

Test kolme põhialuse ja nende tõendite kohta

Vali sulgudes olevatest variantidest õige vastus:

- 1- „Kolme põhialuse“ autor on: (Muhammad ibn Suleiman At-Tamiimi – Muhammad ibn 'Abdul-Wahhaab – nad mõlemad).
- 2- Kolm põhialust on lühidalt hauaküsimused: (õige – vale).
- 3- Autor palus „Kolmes põhialuses“ lugeja eest Jumalat: (kahes kohas – kolmes kohas).
- 4- Autori raamatuid iseloomustab: (lihtne väljendus – kokkuvõtlikkus, millele järgneb detailsem seletus – tõendid Koraanist ja sunnast – palve õpilaste eest – vastuväited tema aja inimeste kahtlustele – palju kirjutatud seletusi nende kohta – tähtsate küsimuste esitamine ja neile vastamine – Jumal on teinud nii, et neid võetakse hästi vastu – kõik eelpool mainitu).
- 5- „Kolme põhialuse“ raamatu sisu võib jagada (viieks – kuueks) osaks.
- 6- Tauhiidi õppimine on: (kohustuslik osadele inimestele kogukonnast – kohustuslik igale indiviidile).
- 7- Tõend „nelja teema“ kohta on (Al-'Asri – Al-Ikhlaasi) suura.
- 8- Kes õpib, kuid ei tegutse õpitu põhjal, sarnaneb: (kristlastega – juutidega – mõlematega).
- 9- Kannatlikkus jaguneb: (kaheks – kolmeks).
- 10- Aš-Šaafi'i ütluse tähendus Al-'Asri suura kohta on, et see: (on piisav tõendiks inimkonna vastu – see suura üksinda oleks piisav ilma teiste suuradeta).
- 11- Kes usub ühte tauhiidi vormi ilma teiste vormideta, ei ole see, kes tõeliselt tauhiidi praktiseerib: (õige – vale).

- 12- Širgist ja selle rahvast lahtiütlemine käib: (südame, keele ja jäsemetega – öeldes lahti teost ja tegijast – mõlemaga).
- 13- Mošeede tähendus Jumala sõnades „Ja et mošeed kuuluvad Jumalale“, on: (ehitatud mošeed – kehaosad, millega tehakse täiskummardust – maa, mille peal tehakse täiskummardust – kõik eelpool mainitu).
- 14- Õiglaste eelkäijate viisiks oli: (uskumine ja siis tõendamine – tõendamine ja siis uskumine).
- 15- Meie õpetlased, kes lähevad eksiteele, sarnanevad: (juutidega – kristlastega).
- 16- Jumala sulased meie hulgast, kes lähevad eksiteele, sarnanevad: (juutidega – kristlastega).
- 17- „Kolm teemat“ on sama, mis „Kolm põhialust“: (õige – vale).
- 18- Du’aa jaguneb: (teenimise du’aa ja palumise du’aa – du’aa mingi reaalse teoga ja du’aa sõnadega).
- 19- Palumise du’aa jaguneb: (kaheks – neljaks).
- 20- Inimesed jagunevad usu poolest põhjuste suhtes: (kaheks äärmuseks ja üheks mõõdukaks grupiks – suurem, väiksem ja lubatud širk).
- 21- Loodult abi palumine on lubatud: (igal juhul – selles, milleks küsitav on võimeline – selles, milleks küsitav on võimeline neljal tingimusel).
- 22- Usutunnistuse “lää iläähä illa Allah” tähendus on: (võimeline looma – ei ole teist kummardavat peale Jumala – ei ole teist õigusega kummardavat peale Jumala – kõik eelpool mainitu).
- 23- Erinevate religioonide lähendamine üksteisele on: (lubatud – suur patt – uskmatust).
- 24- Tõendeid Jumala olemasolu kohta on kokkuvõtlikult: (palju – neli).

- 25- Kas inglitel on südamed? (Jah – ei)
- 26- Tauhiidi suhe usuga on see, et usk on üldine ja tauhiid on osa sellest: (õige – vale).
- 27- Usu sambaid on: (5 – 6 – 7).
- 28- Osad ebajumalakummardajad teenivad mingil moel ka Jumalat: (õige – vale).
- 29- Keda kummardatakse Jumala kõrval ja ta on sellega rahul: (on ebajumal – ei ole ebajumal).
- 30- Jumala ainsus universumi asjade korraldamises ja vihma saatmises, on: (tauhiid *ar-rububiyya*, tauhiid *al-uluhiyya*, nimede ja omaduste tauhiid).
- 31- Tauhiidi kõige põhilisema alusega läheb vastuollu: (suurem širk – väiksem širk – uuendused usus).
- 32- Kõige tähtsam kohustus on sõnakuulelikkus vanemate suhtes (õige – vale).
- 33- Kõige keelatum asi on ebaseaduslik vahekord ja Jumala poolt keelatud inimese tapmine: (õige – vale).
- 34- Taevasse tõstmine (*al-mi'raadž*) on prohveti (saws) rännak Mekast Jeruusalemma: (õige – vale).
- 35- Prohvet (saws) saadeti: (oma rahvale – kõikidele inimestele ja džinnidele).
- 36- Prohvet (saws): (suri – prohvetid ei sure).
- 37- Kes eitab surnuist ülestõstmist, selle uskmatuse on: (suurem – väiksem).
- 38- Prohvetite usk on: (üks – igal prohvetil on oma usk).
- 39- Hidžra: (lõppes Meka vabastamisega – kestab kuni viimsetunni saabumiseni).

- 40- Hidžra on: (emigreerumine uskmatuse maalt islamimaale – selle jätmine, mille Jumal on ära keelanud).
- 41- Islamiusk on täielik, välja arvatud see, mis lisandub õiglaste inimeste unenägudega (õige – vale).
- 42- Mingi teenimise vormi suunamine kellelegi teisele kui Jumalale, on: (suurem širk – väiksem širk).
- 43- Tuleb vahet teha teo legaalsel staatusel ja tegija legaalsel staatusel: (õige – vale).
- 44- Esimene prohvet oli: (Noa (rahu olgu temaga) – Aadam (rahu olgu temaga)).
- 45- Meie prohvet (rahu olgu temaga), on: (prohvet – sõnumitooja).

Vali tulbast A, mis sobib kokku variandiga tulbast B

A	#	#	B
Tauhiidi keeleline tähendus		1	Ahmadi ütlus: „Kui ma näen mitteusklikku, sulen ma oma silmad kartuses näha Jumala vaenlast.“
Tauhiidi tähendus islamis		2	usku kõigesse sellesse, mis saab olema pärast surma.
Tauhiid <i>al-uluhiyya</i>		3	ütlemine keelega, usk südamega ning tegutsemine jäsemetega ja südamega ning see kasvab sõnakuulelikkusega ning kahaneb patustamisega.
Tauhiid <i>ar-rububiyya</i>		4	Islam, imaan ja ihsaan.
Nimede ja omaduste tauhiid		5	Jumalale ja kellelegi teisele kui Jumalale.
Hanafiyya		6	kohustuslik, lubatud ja keelatud.
Esimene kutse ja käsk Koraanis		7	islamipärased ja tajutavad.
Võrdväärne		8	Hauaküsimused
Khašya (kartmine)		9	Teadmised, tegutsemine, dawah ja kannatlikkus
Tawakkul		10	Siirus ja järgimine

Teenimise tegude vastuvõtmise tingimused		11	Tõeline toetumine Jumala peale, koos Tema usaldamisega ja seaduslike põhjuste kasutamisega
„Neli teemat“ lühidalt		12	Teadmistel põhinev hirm kardetava suursugususe ja täieliku võimu tõttu.
“Kolm teemat” lühidalt		13	Sarnane ja samaväärne
„Kolm põhialust“ lühidalt		14	on Al-Baqara suuras.
Põhjused jagunevad:		15	See on širgist eemale kalduv usk, mis põhineb siirusel ja tauhiidil.
Vande tegemine jaguneb:		16	Jumala pidamine ainsaks selles, millega Ta nimetas ja kirjeldas end kas oma raamatus või läbi oma sõnumitooja (saws) sõnade. See tähendab selle kinnitamist Jumala puhul, mida Ta kinnitas iseenda puhul ning selle eitamist Tema puhul, mida Ta iseenda puhul eitas ning seda ilma moonutamiset, tähenduste äravõtmiseta, küsimata “kuidas täpselt?” ning ilma sarnastamata.
Ohvriloomade tapmise (dhabh) liigid on:		17	See on Jumala ainsus teenimises.
Hirm jaguneb:		18	See on Jumala ainsus loomises, valitsemises ja asjade korraldamises.
Islam		19	See on Jumala ainsus selles, mille poolest Ta on ainulaadne.
Usu astmed		20	Millegi üheks tegemine
Imaan (usk) on		21	Päikese tõusmine läänest või surma saabumine
Usk viimsesse päeva sisaldab		22	See, mille või kelle puhul sulane ületab piiri, olgu selleks teenitav, järgitav või keegi, kellele kuuletatakse.
Širgist lahtiütlemise praktiseerimise alla käib		23	Tauhiid <i>ar-rububiyya</i> , nimede ja omaduste tauhiid, tauhiid <i>al-uluhiyya</i> ning širgist ja selle rahvast lahtiütlemine.
Patukahetsuse lõpu aeg		24	See on alistumine Jumalale läbi tauhiidi ja kuuletumine Talle läbi sõnakuulelikkuse ning lahtiütlemine širgist ja selle rahvast.
Ebajumal		25	Lubatud; Jumalale; kellelegi teisele kui Jumalale ülistusest ja armastusest.

Sisukord

1	Sissejuhatus	3-5
2	„Neli teemat“	6-10
3	„Kolm teemat“	11-14
4	Tauhiidi õppimise tähtsus	15
5	Kolm põhialust	16-42
6	Kokkuvõte	43-45
7	Kokkuvõtlikud tabelid	46-48
8	Test: kolm põhialust ja nende tõendid	49-53
9	Sisukord	54